

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา)

ปริญญา

ธุรกิจศึกษา

อาชีพศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง **ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป สำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1**
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีพศึกษาสิงห์บุรี
Opinions towards Instruction of General Business Subject for First Year Vocational
Certificate Students in Commerce at Singburi Vocational College

นามผู้วิจัย นางสาวธารินี พวงสุนทร

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ภัทรวรรณ จีรพัฒนธรร, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์สุรัชย์ จิวเจริญสกุล, ศศ.ด.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป สำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี

Opinions towards Instruction of General Business Subject for First Year Vocational
Certificate Students in Commerce at Singburi Vocational College

โดย

นางสาวธารินี พวงสุนทร

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา)

พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ธารินี พวงสุนทร 2554: ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป
สำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ
วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี ปรินญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา) สาขาวิชา
ธุรกิจศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
อาจารย์ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร, Ph.D. 112 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชา
ธุรกิจทั่วไป สำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ
วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรีใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการ
สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล และ (2) ศึกษาปัญหาการจัดการ
เรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมี 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) นักเรียนชั้นปีที่ 1
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ ที่ผ่านการเรียนวิชาธุรกิจทั่วไปในภาค
เรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 มีจำนวน 6 ห้องเรียน รวม 180 คน ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม
และ (2) ครูผู้สอนวิชาธุรกิจทั่วไป จำนวน 2 คน ศึกษา โดยการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง
เกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่
กลุ่มนักเรียนจำนวน 6 ห้อง ห้องละ 4 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ศึกษาโดยการ
สัมภาษณ์ถึงโครงสร้างเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป สำหรับ
แบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความ
ตรงเฉพาะหน้าโดยผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบความเที่ยงโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
ของครอนบาค ทั้งฉบับ คำนวณได้เท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียน
การสอนวิชาธุรกิจทั่วไป คะแนนเฉลี่ยทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.91$) จากการศึกษาพบ
ปัญหาความไม่เหมาะสมของจำนวนคาบเรียนกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตร และผู้เรียนยังมีความรู้
และประสบการณ์ไม่เพียงพอต่อการทำชิ้นงานบูรณาการวิชาชีพ

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Tarinee Phoungsoontron 2011: Opinions towards Instruction of General Business Subject for First Year Vocational Certificate Students in Commerce at Singburi Vocational College. Master of Education (Business Education), Major Field: Business Education, Department of Vocational Education. Thesis Advisor: Mr. Pattarawat Jeerapattanatorn, Ph.D. 112 pages.

The Purpose of the study was to describe: (1) opinions towards instruction of General Business subject for first year vocational certificate students in commerce of Singburi Vocational College in five aspects: curriculum, teacher, instructional activities, instructional media, and measurement and evaluation, and (2) instructional problems founded in General Business subject. Population divided into two groups; (1) first year vocational certificate students in commerce who have enrolled the General Business subject in the first semester of academic year 2010, there were six classes consisted of 180 students, questionnaires were used to collect data from this group, and (2) two teachers who teach General Business subject, semi-structured interview was used to collect data from this group regarding instructional problems of General Business subject. The sample in the study consisted of 24 students in six classes; purposive sampling was employed to gather four students in each class, and semi-structured interview was used to collect data from this group regarding instructional problems of General Business subject. Five-level rating scale questionnaire was approved by experts focusing on 'content validity' and 'face validity', and were tested the 'reliability' by Cronbach's Alpha and the value was 0.95. Statistics such as frequency counts, percentage, mean, and variance were employed in the study. Findings revealed that: (1) the students perceived towards instruction of General Business subject at 'high level' ($\mu = 3.91$), and (2) by focusing on instructional problems, the study revealed inappropriate relationship between instructional periods and subject content. Moreover, the students gained insufficient knowledge and experience for creating integrated vocational project.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างสูงจากอาจารย์ ดร.ภัทรวรรณ จิรพัฒนัสนธร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ครูผู้ที่มีหัวใจเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ ได้กรุณาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ให้ความเอาใจใส่ และให้กำลังใจ ตั้งแต่ต้นจนวิทยานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์อารยา เกษมณี ดร.เมธิณี วงศ์วานิช รัชมกการณ และ อาจารย์ชัชรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง ที่ให้ความกรุณาและเสียสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คณาจารย์ในภาควิชาอาชีวศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้คำแนะนำปรึกษาต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่ธุรการ ที่ให้ความช่วยเหลือรวมทั้งขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู นักเรียนและเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามทำให้งานวิจัยนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้คุณประโยชน์และความดีใจ ๆ อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแต่บิดา มารดา ผู้ซึ่งให้ชีวิตที่สมบูรณ์และให้โอกาสทางการศึกษา ตลอดจนคณาจารย์ผู้มีพระคุณและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ธารินี พวงสุนทร

เมษายน 2554

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับ	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
ความหมายของธุรกิจศึกษา	6
จุดประสงค์รายวิชา มาตรฐานรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา วิชาธุรกิจทั่วไป	8
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546)	9
การจัดการเรียนการสอน	20
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอน	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	73
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74
การสร้างเครื่องมือ	75
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	76
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	77
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	79
ผลการวิจัย	79
ข้อวิจารณ์	88

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	90
สรุป	90
ข้อเสนอแนะ	93
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	94
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	98
ภาคผนวก ข ตัวอย่างหนังสือราชการที่ใช้ในการวิจัย	100
ภาคผนวก ค แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	105
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	112

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เกณฑ์ระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาธุรกิจทั่วไป	78
2	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	80
3	ความคิดเห็นของนักเรียนด้านหลักสูตรของวิชาธุรกิจทั่วไป	81
4	ความคิดเห็นของนักเรียนด้านผู้สอนของวิชาธุรกิจทั่วไป	82
5	ความคิดเห็นของนักเรียนด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ของวิชาธุรกิจทั่วไป	82
6	ความคิดเห็นของนักเรียนด้านสื่อการเรียนการสอนของ วิชาธุรกิจทั่วไป	83
7	ความคิดเห็นของนักเรียนด้านการวัดและประเมินผลของ วิชาธุรกิจทั่วไป	84

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2551 ได้กำหนดสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพในแต่ละระดับ และเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพแต่ละสาขาวิชา กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ กำหนดให้มีสมรรถนะที่ได้จากมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะในสาขาอาชีพระดับฝีมือตรงตามความต้องการของสาขาอาชีพ สถานประกอบการและชุมชน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา วางแผน ดำเนินการ ตรวจสอบและบูรณาการความรู้อย่างเป็นระบบในระดับผู้ปฏิบัติการ รวมทั้งเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมและกิริยาที่เหมาะสมในการทำงาน โดยกำหนดสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับ ปวช. 1 ให้มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานในขอบเขตของงานที่กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำและคาดการณ์ได้ โดยใช้ทักษะพื้นฐานหรือทักษะเฉพาะ รวมถึงทักษะที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมในขณะทำงาน

ระดับ ปวช. 2 ให้มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานในขอบเขตของงานที่กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำและมีความพร้อมในการปฏิบัติงานในขอบเขตงานหลากหลายและบริบทต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถรับผิดชอบงานด้วยตนเอง และหรือการมีส่วนร่วมในขณะทำงาน

ระดับ ปวช. 3 ให้มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการและวิธีดำเนินการ สามารถปฏิบัติงานโดยใช้ทักษะในขอบเขตสำคัญและบริบทต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำ สามารถประยุกต์ทักษะและความรู้ไปสู่บริบทใหม่ๆ สามารถให้คำแนะนำและแก้ปัญหาเฉพาะด้าน อาจต้องรับผิดชอบต่อผู้อื่น รวมทั้งมีส่วนร่วมและหรือมีการประสานงานกลุ่มหรือหมู่คณะ

ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา และมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ ในการจัดการศึกษาทั้งในระบบและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผลิตผู้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในระดับฝีมือ มีสมรรถนะที่สามารถปฏิบัติงานอาชีพได้จริง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรมและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของ เศรษฐกิจและสังคม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข และพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทาง วิชาการและวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยการ ได้พัฒนาขึ้นให้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อผลิตกำลังคนเป็นช่างฝีมือที่มีความรู้ ความชำนาญในทักษะวิชาชีพ มีคุณธรรม วินัย เจตคติ บุคลิกภาพ และเป็นผู้มีปัญญาที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการ ประกอบอาชีพได้ ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชา พาณิชยการ ได้จัดวิชาธุรกิจทั่วไป ไว้ในกลุ่มวิชาชีพพื้นฐานที่ผู้เรียนจำเป็นต้องศึกษาวิชาต่าง ๆ จำนวน 5 รายวิชา ประกอบด้วยวิชาคอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพ วิชาการจัดการธุรกิจเบื้องต้น วิชาการบริหารคุณภาพและเพิ่มผลผลิต วิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น และวิชาธุรกิจทั่วไป จนครบหน่วยกิตที่กำหนดตามโครงสร้างหลักสูตร จากการศึกษาข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาธุรกิจทั่วไป ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ของนักเรียนระดับชั้น ปวช.1 สาขาวิชา พาณิชยการ จำนวนทั้งสิ้น 257 คน พบว่า มีนักเรียนมีผลการเรียน ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 13 คน คิด เป็นร้อยละ 5.06 และมีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์อ่อนและผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์พอใช้จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 16.73 เห็นได้ว่านักเรียน ร้อยละ 21.79 มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ในด้าน ธุรกิจ ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญในการนำความรู้ไปใช้ในการประกอบวิชาชีพและในการ ดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันนอกจากนั้น ยังไม่ปรากฏว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียน การสอนวิชาธุรกิจทั่วไปมาก่อน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชา ธุรกิจทั่วไป ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับชั้น ปวช.1 สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรีโดยผลการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและการพัฒนาการ จัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป ให้เป็นไปตามข้อกำหนดสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของกระทรวงศึกษาธิการ และ

สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติและแผนการจัดการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพอิสระได้ และเพื่อให้มีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์ทางการศึกษากับนักเรียน ครูผู้สอน และสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาธุรกิจทั่วไป สำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านผู้สอน 3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านสื่อการเรียนการสอน 5) ด้านการวัดและประเมินผล

2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป สำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านผู้สอน 3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านสื่อการเรียนการสอน 5) ด้านการวัดและประเมินผล

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรีได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป สำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ สอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2. ครูได้แนวทางในการพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาธุรกิจทั่วไปสำหรับนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2553 สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี ที่ผ่านการเรียนวิชาธุรกิจทั่วไปมาแล้ว และครูผู้สอนวิชาธุรกิจทั่วไป

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป สำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี ใน 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านผู้สอน
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ด้านสื่อการเรียนการสอน และ
5. ด้านการวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดความหมายและขอบเขตของคำไว้ ดังนี้

ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ความเข้าใจ การรับรู้ ความคิด ความรู้สึก หรือการลงความเห็นของนักเรียนชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน หมายถึง สภาพหรือสิ่งที่เป็นอยู่ซึ่งไม่เป็นไปตามความต้องการ หรือไม่เหมาะสม หรือไม่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในวิชาธุรกิจทั่วไป

หลักสูตร หมายถึง จุดประสงค์ มาตรฐาน และคำอธิบายรายวิชา ของวิชาธุรกิจทั่วไป ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง 2546)

ผู้สอน หมายถึง ครูซึ่งจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไปสำหรับนักเรียนสาขาวิชา พณิชยการ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน วิธีสอน การจัด ประสิทธิภาพการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อของจริง ของจำลอง ภาพนิ่ง วิดีทัศน์ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป

การวัดและประเมินผล หมายถึง วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล รวมถึงเกณฑ์การให้คะแนนของครูผู้สอน

วิชาธุรกิจทั่วไป หมายถึง วิชาในหมวดวิชาชีพพื้นฐาน รหัสวิชา 2200-1001 หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง 2546) เนื้อหาประกอบด้วย ความหมายและความสำคัญของธุรกิจ รูปแบบขององค์กรธุรกิจการจัดการทั่วไปและการใช้เทคโนโลยีประกอบธุรกิจ จรรยาบรรณและคุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจ ระบบการแลกเปลี่ยนแหล่งเงินทุน สถาบันที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานธุรกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาพาณิชยกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความหมายของธุรกิจศึกษา
2. จุดประสงค์รายวิชา มาตรฐานรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา วิชาธุรกิจทั่วไป
3. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ.2546)
4. การจัดการเรียนการสอน
5. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของธุรกิจศึกษา

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่าธุรกิจศึกษา ที่ผู้วิจัยสรุปมาเป็นรายบุคคล ดังนี้

ยศ ทรัพย์เย็น (2548) ได้ให้ความหมายของธุรกิจศึกษา ว่า ธุรกิจศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ทางโลกธุรกิจ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันอย่างปกติ เช่น การเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด รู้จักการจับจ่ายใช้สอยให้คุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไป และรู้วิธีการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรต่าง ๆ ตลอดจนการใช้สิ่งเหล่านี้อย่างประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด เนื่องจากเป็นสิ่งที่หายากและมีคุณค่ามาก นอกจากนี้การเรียนรู้อะไรก็ยังเป็นแนวทางเบื้องต้นสำหรับการเข้าสู่การทำงานในภาคธุรกิจ เช่น งานขายสินค้าบริการ งานทางการเงินการบัญชี งานทางด้านสำนักงาน งานเกี่ยวกับการผลิตสินค้าและบริการงานโฆษณา ฯลฯ

“ธุรกิจศึกษา” (Herick, 1904 อ้างใน ยศ ทรัพย์เย็น, 2548: 1) คือ การเตรียมตัวผู้เรียนให้เป็นนักธุรกิจ

“ธุรกิจศึกษา” (Lyon, 1922 อ้างใน ยศ ทรัพย์เย็น, 2548: 1) คือ การศึกษาใด ๆ ที่นักธุรกิจได้รับและทำให้เป็นนักธุรกิจที่ดีกว่า

“พาณิชยกรรมศึกษา (Commercial Education)” เป็นการศึกษาที่มีพื้นฐานมาจากวิชาเศรษฐศาสตร์ (Lomax, 1928 อ้างใน ยศ ทรัพย์เย็น, 2548: 1) ซึ่งกล่าวถึงการดูแล อนุรักษ์ และการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คุ้มค่าและยั่งยืนมากที่สุด

“พาณิชยกรรมศึกษา (Commercial Education)” คือการฝึกอบรม (Nichols, 1933 อ้างใน ยศ ทรัพย์เย็น, 2548: 1) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่มีจุดหมายของการศึกษาทั่วไปในทุกระดับชั้นเรียน เพื่อจุดประสงค์เบื้องต้นในการเตรียมตัวพลเมืองให้เข้าสู่อาชีพธุรกิจ หรือฝึกฝนเพิ่มเติมจากความรู้และประสบการณ์ของบุคคลที่ทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ ทางธุรกิจ เพื่อก้าวไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น

สรุปได้ว่า ธุรกิจศึกษา เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะวิชาชีพที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ เพื่อเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพทางด้านธุรกิจ และผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นผู้บริโภคที่ฉลาด ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติต่อไป

จากความหมายธุรกิจศึกษาของนักการศึกษาข้างต้น สามารถแสดงถึงบทบาททางธุรกิจศึกษาที่มีต่อระบบการศึกษา ธุรกิจศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญของการศึกษาเพราะธุรกิจศึกษาเป็นองค์ประกอบในการศึกษาทั่วไป ซึ่งเป็นการให้การศึกษาด้านธุรกิจขั้นพื้นฐาน โดยเน้นถึงเศรษฐศาสตร์ส่วนบุคคล กล่าวคือ ให้มีทักษะ ความสามารถ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจส่วนบุคคล และให้มีความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพสำหรับเศรษฐศาสตร์สังคมเป็นการให้ผู้เรียนเข้าใจระบบเศรษฐกิจของประเทศและเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ นอกจากนี้ธุรกิจศึกษาเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาเฉพาะทาง ซึ่งเป็นการให้การศึกษาด้านวิชาชีพเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและได้รับการฝึกฝนในการอาชีพการงานธุรกิจ

ธุรกิจในระดับอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ.2546) ประเภทพาณิชยกรรม สำหรับระดับ ปวช. ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้ การบัญชี การขาย การเลขานุการ งานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ งานธุรกิจค้าปลีก ธุรกิจด้านพยาบาล การประชาสัมพันธ์ภาษาต่างประเทศและงานสำนักงานสำหรับผู้พิการทางสายตา และวิชาธุรกิจทั่วไป ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มวิชาชีพพื้นฐานที่มีการจัดการเรียนการสอนในสาขางานการบัญชี การขาย และคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ให้กับนักเรียนระดับชั้น ปวช. 1 เพื่อใช้เป็นพื้นฐาน

จุดประสงค์รายวิชา มาตรฐานรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา วิชาธุรกิจทั่วไป

วิชาธุรกิจทั่วไป หมายถึง วิชาที่ศึกษาความหมายและความสำคัญของธุรกิจ รูปแบบขององค์กรธุรกิจ การจัดการทั่วไปและการใช้เทคโนโลยีประกอบธุรกิจ จรรยาบรรณและคุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจ ระบบการแลกเปลี่ยนแหล่งเงินทุน สถาบันที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานธุรกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) ประเภทวิชา พาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม ได้ให้ความหมายของจุดประสงค์รายวิชา มาตรฐานรายวิชาและคำอธิบายรายวิชาของวิชาธุรกิจทั่วไปดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 32)

จุดประสงค์รายวิชา

1. เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานทางธุรกิจ
2. เพื่อให้มีความเข้าใจลักษณะการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจรูปแบบต่าง ๆ
3. เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญและการสร้างกิจนิสัยที่ดีในการประกอบธุรกิจ

มาตรฐานรายวิชา

1. อธิบายรูปแบบขององค์กรธุรกิจ
2. ดำเนินงานขององค์กรธุรกิจรูปแบบต่าง ๆ

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความหมายและความสำคัญของธุรกิจ รูปแบบขององค์กรธุรกิจ การจัดการทั่วไปและการใช้เทคโนโลยีประกอบธุรกิจ จรรยาบรรณและคุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจ ระบบการแลกเปลี่ยนแหล่งเงินทุนสถาบันที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานธุรกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546)

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 1-28)

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลังมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน มีคุณธรรม บุคลิกภาพและเจตคติที่เหมาะสมสามารถประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ
2. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง เพื่อยุติความชำนาญเฉพาะด้านด้วยการปฏิบัติจริง สามารถเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน ถ่ายโอนผลการเรียนสะสมผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระได้
3. เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน
4. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น

จุดหมาย

1. เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพตรงตามมาตรฐานวิชาชีพ นำไปปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกวิถีการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน สร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ
2. เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพ มีทักษะในการจัดการและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น
4. เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี
5. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพนั้น ๆ
6. เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและโลกปัจจุบัน มีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งมีความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545

1. การเรียนการสอน

- 1.1 การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้ทุก

วิธีเรียนที่กำหนด และนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินผลร่วมกันได้ สามารถโอนผลการเรียน และขอเทียบความรู้และประสบการณ์ได้

1.2 การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง โดยสามารถนำรายวิชาไปจัดฝึก ในสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน

2. เวลาเรียน

2.1 ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียนปกติ ภาคเรียน ละ 20 สัปดาห์ โดยมีเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนด และสถานศึกษาอาจเปิดสอน ภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร ประมาณ 5 สัปดาห์

2.2 การเรียนในระบบชั้นเรียน ให้สถานศึกษาเปิดทำการสอนไม่น้อยกว่าสัปดาห์ ละ 5 วัน คาบละ 60 นาที (1 ชั่วโมง)

3. หน่วยกิต

ให้มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 102 หน่วยกิต การคิดหน่วยกิตเกณฑ์ ดังนี้

3.1 รายวิชาภาคทฤษฎี 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

3.2 รายวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้บูรณาการการเรียนการสอน กำหนด 2-3 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

3.3 รายวิชาที่นำไปฝึกงานในสถานประกอบการ กำหนดเวลาในการฝึก ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

3.4 การฝึกอาชีพในระบบทวิภาคี ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง

มีค่า 1 หน่วยกิต

3.5 การทำโครงการให้เป็นที่นำไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

4. โครงสร้าง

โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา ฝึกงาน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

4.1 หมวดวิชาสามัญ

4.1.1 วิชาสามัญทั่วไป เป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

4.1.2 วิชาสามัญพื้นฐานวิชาชีพ เป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานสัมพันธ์กับวิชาชีพ

4.2 หมวดวิชาชีพ

4.2.1 วิชาพื้นฐาน เป็นกลุ่มวิชาสัมพันธ์ที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นในประเภทวิชานั้น ๆ

4.2.2 วิชาชีพสาขาวิชา เป็นกลุ่มวิชาชีพหลักในสาขาวิชานั้น ๆ

4.2.3 วิชาชีพสาขางาน เป็นกลุ่มวิชาชีพที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเฉพาะด้านในงานอาชีพตามความถนัดและความสนใจ

4.2.4 โครงการ

4.3 หมวดวิชาเลือกเสรี

4.4 ฝึกงาน

4.5 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาตลอดหลักสูตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน โครงสร้างของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา ส่วนรายวิชาแต่ละหมวดวิชา สถานศึกษาสามารถ จัดตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือจัดตามความเหมาะสมของสภาพท้องถิ่น ทั้งนี้ สถานศึกษา ต้องกำหนดรหัสวิชา จำนวนคาบเรียนและจำนวนหน่วยกิตตามระเบียบที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

5. โครงการ

5.1 สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการในภาคเรียนที่ 6 ไม่น้อยกว่า 160 ชั่วโมง กำหนดให้มีค่า 4 หน่วยกิต

5.2 การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับ รายวิชาอื่น ๆ

6. ฝึกงาน

6.1 ให้สถานศึกษานำรายวิชาในหมวดวิชาชีพไปจัดฝึกในสถานประกอบการ อย่างน้อย 1 ภาคเรียน

6.2 การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียนให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับ รายวิชาอื่น

7. การเข้าเรียน

พื้นความรู้และสมรรถนะของผู้เรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2546

8. การประเมินผลการเรียน

ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2546

9. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัยของตนเองและส่งเสริมการทำงาน ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน ทนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม โดยการวางแผน ลงมือปฏิบัติ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน

10. การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

10.1 ประเมินผ่านรายวิชาในหมวดวิชาสามัญ หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

10.2 ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบตามโครงสร้างของหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

10.3 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00

10.4 เข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการประเมินทุกภาคเรียน

10.5 ประเมินผ่านมาตรฐานวิชาชีพสาขาวิชา

11. การแก้ไขและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

11.1 ให้อธิบดีกรมอาชีวศึกษาเป็นผู้มีอำนาจในการเพิ่มเติม ปรับปรุง หรือยกเลิก ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน รายวิชา และโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2546 ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545

11.2 ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีอำนาจเพิ่มเติม แก้ไข เปลี่ยนแปลงรายวิชา ต่าง ๆ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 โดยต้องรายงานให้ต้นสังกัดทราบ

จุดประสงค์สาขาวิชาพาณิชยการ

1. เข้าใจหลักการและประยุกต์ใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา ในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ
2. เข้าใจหลักการและกระบวนการในงานพื้นฐานวิชาชีพและงานที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการด้านพาณิชยการ
3. เข้าใจหลักการ วิธีการและขั้นตอนในสาขาที่เลือก
4. มีทักษะ มีประสบการณ์ กระบวนการในงานอาชีพตามสาขางานที่เลือก
5. มีทักษะในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในงานอาชีพตามสาขางานที่เลือก
6. มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาในการทำงาน
7. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนางานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
8. อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าและถูกวิธี

9. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีต่องาน และเห็นแนวทางในทางประกอบอาชีพ
สุจริต

มาตรฐานวิชาชีพ

1. สื่อสารโดยใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นในชีวิตประจำวันและในงานอาชีพ
2. พัฒนาตนเองและสังคมตามหลักศาสนา สิทธิหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ
3. พัฒนาตนเอง พัฒนางานอาชีพ และแก้ไขปัญหา โดยใช้หลักการกระบวนการทาง
วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์
4. พัฒนาบุคลิกภาพและสุขภาพของตน โดยใช้หลักการกระบวนการด้านสุศึกษาและ
พลศึกษา
5. ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและระบบสารสนเทศ เพื่อพัฒนางานด้านธุรกิจ
6. วางแผนประกอบอาชีพด้านธุรกิจ โดยนำระบบบริหารงานคุณภาพและเพิ่มผลผลิตมา
ใช้ในองค์กร
7. จัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัย และความปลอดภัยในองค์กรและชุมชน
8. ประยุกต์ใช้หลักการพื้นฐานงานอาชีพด้านธุรกิจ ในการปฏิบัติงานและในอาชีพ
ประจำวัน

สาขางานการบัญชี

9. มีทักษะในการปฏิบัติงานบัญชีของกิจการประเภทธุรกิจบริการ บัญชีของกิจการ
ประเภทธุรกิจซื้อขายสินค้า บัญชีของกิจการประเภทธุรกิจอุตสาหกรรม

10. เข้าใจหลักการและกระบวนการปฏิบัติงานบัญชีที่ใช้ในการควบคุมและตรวจสอบงานบัญชีของกิจการ

11. มีทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานบัญชีของกิจการพิเศษลักษณะต่าง ๆ

12. ปฏิบัติงานบัญชีเพื่อการชำระภาษีของกิจการและกระบวนการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

สาขางานการขาย

9. สาธิตสินค้า ขายสินค้า และบริการแก่ลูกค้าทั้งทางตรงและทางอ้อม
10. จัดแสดงสินค้า จัดร้านค้า และจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายในรูปแบบต่าง ๆ
11. หาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทางการขาย และกำหนดช่องทางการจำหน่าย
12. จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการขาย จัดหาสินค้า และบริการ
13. เขียนแผนการตลาด แผนการขาย แผนผังร้านค้าปลีกและส่ง

สาขางานเลขานุการ

9. ปฏิบัติงานในหน้าที่เลขานุการ
10. ปฏิบัติงานสำนักงาน
11. ใช้เครื่องใช้สำนักงานและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน
12. พิมพ์งานขึ้นผลิตรูปแบบต่าง ๆ
13. ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

9. เข้าระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์
10. จัดการและแก้ไขปัญหาในระบบคอมพิวเตอร์
11. เขียนโปรแกรมขนาดเล็ก
12. ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานธุรกิจ

13. ตรวจสอบและหามาตรการป้องกันการสูญเสียสินค้าในร้านค้าปลีก

สาขางานธุรกิจค้าปลีก

9. จำแนกประเภทและโครงสร้างของธุรกิจค้าปลีก
10. จัดการงานต้อนรับและให้บริการลูกค้า
11. จัดการเอกสารที่ใช้ในรูปธุรกิจค้าปลีก
12. วางแผนดำเนินการส่งเสริมการขายในธุรกิจค้าปลีก
13. ตรวจสอบและหามาตรการป้องกันการสูญเสียสินค้าในร้านค้าปลีก

สาขางานธุรกิจสถานพยาบาล

9. ปฏิบัติงานส่วนหน้าในสถานพยาบาล
10. ปฏิบัติงานการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพ
11. ดูแลเด็กวัยก่อนเรียนและผู้สูงอายุ
12. จัดโภชนาการและกิจกรรมนันทนาการอย่างเหมาะสมกับบุคคลแต่ละวัยและเพศ

สาขางานการประชาสัมพันธ์

9. ปฏิบัติงานการประชาสัมพันธ์โดยการพูด อ่าน เขียน การผลิต การใช้สื่อประชาสัมพันธ์
10. ใช้โซเชียลมีเดียและการบำรุงรักษาในงานประชาสัมพันธ์
11. เลือกใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์
12. จัดกิจกรรมด้านมวลชนสัมพันธ์

สาขางานภาษาต่างประเทศ

9. ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นในสถานการณ์ทางธุรกิจ
10. วิเคราะห์ความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภวภาษาและวัฒนธรรมและประยุกต์ใช้ได้ตามสถานการณ์
11. ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และประกอบอาชีพ

สาขางานสำนักงานสำหรับผู้พิการทางสายตา

9. ใช้เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงาน
10. ประยุกต์ใช้อุปกรณ์ในการเขียนอักษรเบรลล์
11. ใช้คอมพิวเตอร์พกพาและสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยการ

ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยการ จะต้องศึกษารายวิชาจากหมวดวิชาต่าง ๆ และเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรรวมไม่น้อยกว่า 102 หน่วยกิต ดังต่อไปนี้

1. หมวดวิชาสามัญ (ไม่น้อยกว่า 26 หน่วยกิต)
 - 1.1 วิชาสามัญทั่วไป (18 หน่วยกิต)
 - 1.2 วิชาสามัญพื้นฐานวิชาชีพ (ไม่น้อยกว่า 8 หน่วยกิต)
2. หมวดวิชาชีพ (ไม่น้อยกว่า 66 หน่วยกิต)

- 2.1 วิชาชีพพื้นฐาน (10 หน่วยกิต)
 - 2.2 วิชาชีพสาขาวิชา (ไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต)
 - 2.3 วิชาชีพสาขางาน (ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต)
 - 2.4 โครงการ (4 หน่วยกิต)
3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า (10 หน่วยกิต)
 4. ฝึกงาน (ไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน)
 5. เสริมหลักสูตร (ไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง)

การจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ สามารถสรุปในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนได้ดังนี้

องค์ประกอบที่จำเป็น (สังัด อุทรานันท์, 2532 อ่างใน ไสว ฝึกขาว, 2544: 50) สำหรับระบบการเรียนการสอนมี 10 องค์ประกอบคือ

- 1) ลักษณะของผู้เรียน
- 2) จุดประสงค์ของการสอน
- 3) เนื้อหาสาระ
- 4) การเตรียมความพร้อม
- 5) ดำเนินการสอน
- 6) กิจกรรมสร้างเสริมทักษะ
- 7) กิจกรรมสนับสนุน
- 8) การควบคุมและตรวจสอบ
- 9) สัมฤทธิ์ผลของการสอน
- 10) การแก้ไขปรับปรุง

องค์ประกอบของระบบการเรียนการสอน (คอลลัมเบอร์ และริปเปิล, 1971: 11 อ้างใน ไสว พักขาว, 2544: 46) ควรมี 7 ส่วน ดังนี้

- 1) การตั้งจุดประสงค์การเรียนการสอน
- 2) การสำรวจความพร้อมของผู้เรียน
- 3) การเลือกเนื้อหาและอุปกรณ์การสอน
- 4) การกำหนดกิจกรรมของครูและผู้เรียน
- 5) การดำเนินการเรียนการสอน
- 6) ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
- 7) เครื่องมือที่วัดผลและกระบวนการประเมินผล

องค์ประกอบของระบบการเรียนการสอน (เกลเซอร์, 1968: 11 อ้างใน ไสว พักขาว, 2544: 46) มีความสัมพันธ์กัน 4 ส่วน คือ

- 1) วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน
- 2) พฤติกรรมของนักเรียนก่อนเรียน
- 3) กระบวนการเรียนการสอน
- 4) การประเมินผลการเรียน

จากแนวคิดดังกล่าว การจัดการเรียนการสอน จึงมีหลายองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกัน องค์ประกอบที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษามี 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

หลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร ในการจัดการศึกษาทุกระดับสิ่งที่สำคัญนอกเหนือไปจาก ครูผู้สอน สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีเป้าหมาย/จุดหมายปลายทางของการจัดการศึกษาที่ต้องการผลิตคนให้มีคุณภาพตามความต้องการของประเทศ หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางให้กับครูผู้สอนในการกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอน ว่าผู้เรียนจะเรียนอะไร ผู้สอนจะสอนอะไรและอย่างไร

คำว่า“หลักสูตร” มาจากคำภาษาละตินว่า “Rececourse” แต่เดิมมีความหมายว่าเป็นรายกระบวนวิชา ได้มีนักพัฒนาหลักสูตรและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตร (Curriculum) ที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สถานศึกษา (กรมวิชาการ, 2544 อ้างใน ภัทรวรรณ จีรพัฒนธร 2553: 7) จัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่เหมาะสม

“หลักสูตร” (ธารง บัวศรี, 2504: 2 อ้างใน วิชัย ดิสสระ, 2535) หมายถึง ประสบการณ์ทุกอย่าง ที่โรงเรียนจัดให้แก่เด็ก

หลักสูตร (เอกวิทย์ ณ ถลาง, 2518: 6 อ้างใน วิชัย ดิสสระ, 2535) คือ “ประมวลประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้กับเด็กได้เรียนเนื้อหาวิชาทัศนคติ แบบพฤติกรรม กิจกรรมสิ่งแวดล้อม.. เมื่อประมวลกันเข้าแล้วก็จะประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของเด็ก ๆ”

หลักสูตร (ฉันท ชาคูทอง, 2550: 7) หมายถึง มวลประสบการณ์ความรู้ต่าง ๆ ที่จัดให้ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นกิจกรรม โครงการหรือแผน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาและมีคุณลักษณะตามความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

นอกจากนั้น ได้มีผู้ให้คำนิยามศัพท์คำว่า หลักสูตร ไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

“เป็นลำดับประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดทำขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดและปฏิบัติตามที่ตั้งจุดหมายไว้”

“เป็นประสบการณ์ทั้งหมดที่เด็กได้รับภายใต้การแนะนำของครู”

“เป็นประสบการณ์ทั้งหมดที่ผู้เรียนได้รับภายใต้การดำเนินการที่โรงเรียนจัดให้”

ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญ (แรมสมร อยู่สถาพร, 2534: 4 อ้างใน ฆนัท ธาตุทอง, 2550: 8) ของการจัดการศึกษา ถือเป็นแม่บทที่เป็นตัวชี้นำสู่ความสำเร็จและเป็นจึงกำหนดทิศทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หลักสูตรที่ดีจึงต้องสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนลักษณะความต้องการของผู้เรียน เพื่อตอบสนองความต้องการด้านกำลังของประเทศ สามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึง ส่วนที่อยู่ภายในและประกอบกันเข้าเป็นหลักสูตร เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ เป็นแนวทางในการจัดการเรียน การสอน การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรไปด้วย

บุญชม ศรีสะอาด (2546: 11) นักการศึกษาไทย ได้กล่าวว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบ พื้นฐาน 4 องค์ประกอบ คือ

1. จุดประสงค์
2. สาระความรู้ประสบการณ์
3. กระบวนการเรียน การสอน
4. การประเมินผล

ระดับของหลักสูตร

หลักสูตรมีหลายระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546: 19) เช่น หลักสูตรระดับชาติ หลักสูตรระดับท้องถิ่น หลักสูตรระดับสถานศึกษา หลักสูตรระดับห้องเรียน

หลักสูตรระดับชาติ หรือหลักสูตรแม่บท เป็นหลักสูตรแกนที่เขียนไว้กว้าง และบรรจุสาระ ที่จำเป็นที่ทุกคนในประเทศต้องเรียนรู้เหมือนกัน

หลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนนั้น
 สาระการเรียนรู้จะสอดคล้องสัมพันธ์กับท้องถิ่น มุ่งการเรียนรู้ที่จะนำไปใช้ได้จริงในชีวิต

หลักสูตรระดับสถานศึกษา เป็นหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้จริง โดยนำ
 หลักสูตรแม่บทมาปรับให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
 ขึ้นเอง เช่น หลักสูตรท้องถิ่นที่ทำเพื่อใช้ในสถานศึกษา

หลักสูตรระดับห้องเรียน เป็นหลักสูตรที่สำคัญที่สุด ผู้ที่เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา
 หลักสูตรระดับนี้ได้แก่ ครู ซึ่งจะนำหลักสูตรระดับชาติ ระดับท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษา
 มาพิจารณาปรับใช้ให้เหมาะสม เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนด

ความหมายของหลักสูตร ได้มีนักพัฒนาหลักสูตรและนักศึกษากันจำนวนมากทั้งที่เป็นคนไทย
 และชาวต่างชาติได้ให้ความหมายที่แตกต่างกันไปซึ่งจะมีเนื้อหาสาระเป็นไปในทางเดียวกันซึ่งจะมี
 องค์ประกอบโดยรวมคือ

- 1) วิทยาการที่สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกและประสบการณ์ต่างๆ
 ที่มนุษย์จำเป็นต้องรับรู้เพื่อการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมนั้น
- 2) ประมวลทักษะต่างๆ เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับที่จะทำให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ในการแสวงหา
 ความรู้เพิ่มเติมในการดำเนินชีวิตของตนต่อไป
- 3) กระบวนการสำหรับสร้างคุณค่าของชีวิต ค่านิยมและการตัดสินใจเป็นการเน้นบทบาท
 ของแต่ละบุคคลในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม
- 4) กระบวนการทางสติปัญญา เป็นการสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน
 ทำให้สามารถจัดการความขัดแย้งหรือทำให้เกิดความสามารถในการเปรียบเทียบในการอนุมานจาก
 ข้อเท็จจริงต่าง ๆ
- 5) ประสบการณ์ด้านสุนทรียภาพ เป็นการสร้างด้านศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ เป็นการ
 รักษามรดกและวัฒนธรรมของชาติ

6) กระบวนการปฏิบัติการ เป็นการฝึกให้ผู้เรียน ได้รู้จักใช้ความคิดสร้างงานฝึกทักษะในงานและอาชีพอันเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิต

จากความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตรดังกล่าวมาแล้ว อาจกล่าวได้ว่า “หลักสูตรคือ ประมวลประสบการณ์ทุกชนิดที่ครูสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุขและเจริญงอกงาม”

ผู้สอน

สมรรถภาพของครูที่ควรส่งเสริม (อำไพ สุจริตกุล, 2542 อ้างใน ไสว พักขาว, 2544: 21-23) เพื่อให้ครูสามารถสอนอย่างมีประสิทธิภาพไว้ 4 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้ทั้งวิชาสามัญ วิชาครูและวิชาพิเศษ โดยการศึกษาเพิ่มเติมและฝึกฝนอบรม
2. ด้านทักษะการสอน ตลอดจนการปกครองชั้นเรียน
3. ด้านคุณธรรมหรือจริยธรรม
4. ด้านหน้าที่และการปฏิบัติงานของครู

คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามแนวคิดของอำไพ สุจริตกุล จำแนกได้ 3 ด้าน คือ

1. มีความรู้ดี ซึ่งได้แก่ ความรู้ในวิชาการทั่วไป ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะสอน ความรู้ในวิชาครู และความรู้ในหน้าที่และงานของครู
2. มีทักษะในการสอนและการปฏิบัติงานครู ซึ่งจำแนกออกเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นหลายประการ เช่น อธิบายเก่ง สอนสนุก การใช้สื่อหรืออุปกรณ์เสมอ น่านวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ จัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศให้น่าเรียน ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการศึกษาจนนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ถูกต้อง คุณลักษณะของครูที่ดีด้านทักษะอาจสรุปได้ว่า “สอนดี นิเทศได้ ให้บริการสังคม อุดมวิชาการ เก่งงานวิจัย นำไปสู่ชีวิตที่ดี และมีมนุษยสัมพันธ์”

3. มีคุณธรรมนิยม อันได้แก่ คุณธรรมของครู จริยธรรมและคตินิยมในความเป็นครู เช่น ภาควิชาที่ใจที่ได้เป็นครู มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู รักการสอน พอใจที่ได้นำประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตของศิษย์ ช่วยพัฒนาคนและสังคม ตลอดจนมีวิถีสอนแห่งความเป็นครู เป็นต้น

ครูมีบทบาทและปฏิบัติหน้าที่ 6 ประการดังนี้ (อ่ำไพ สุจริตกุล, 2542 อ่างใน ไสว พักขาว, 2544: 21-23)

1. สั่งสอน ฝึกฝน อบรม บ่มนิสัยศิษย์ เพื่อพัฒนาคนให้มีสติปัญญา มีเหตุผล มีความเจริญงอกงาม ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และคุณธรรม มีความสามารถ และมีทักษะในการประกอบอาชีพสุจริต คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ ที่สำคัญก็คือพัฒนาศิษย์จนเป็นผู้มีความรู้ควบคู่คุณธรรม

2. ศึกษา ค้นคว้า วิจัยให้ทันสมัยอยู่เสมอ ครูที่ทางตำราสอน และใช้ตำราเล่มเดียวตั้งแต่เริ่มสอนปีแรกจนเกษียณอายุราชการไปนั้น คงไม่มีอีกแล้วในปัจจุบัน เพราะต่างก็รู้กันว่า ศิลปะ วิทยาการ และเทคโนโลยีใหม่ๆ ของโลกทุกวันนี้ แม้ในวงการศึกษาก็แทบจะตายไม่ทันอยู่แล้ว ผู้ที่รอบรู้สถานการณ์ปัจจุบันและนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนจึงจะเป็นครูผู้สามารถทันสมัย และสอนถูกใจศิษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูจะต้องมีบทบาทเป็นนักวิจัยทำหน้าที่ค้นคว้า ศึกษา หาความรู้ใหม่ ๆ หรือติดตามผลการค้นคว้าทดลองใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการสอน รวมความว่าต้องเป็นทั้งผู้ผลิตงานวิจัยและผู้ใช้ผลงานวิจัยของตนเองและของผู้อื่นด้วย

3. แนะนำ กำกับ ติดตามผลการสอน นิเทศงานและบริหารเป็น ความก้าวหน้าของครูมิใช่อยู่แต่เพียงสอนเก่งเท่านั้น ครูต้องทำงานร่วมกันในสถาบันย่อมมีกฎเกณฑ์ในการก้าวหน้า ทั้งด้านอายุการทำงาน ความสามารถในการสอน การให้บริการและการบริหารงานต่าง ๆ ครูอาจารย์ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์มาก ย่อมจะทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำ กำกับ ดูแล ตลอดจนช่วยนิเทศและติดตามผลงานของบุคลากรในสถาบันของตนตามลำดับอาวุโสและประสบการณ์ บทบาทและหน้าที่ในด้านนี้จึงมีความจำเป็นในปัจจุบัน

4. ประยุกต์ใช้ทรัพยากร คน และสังคมให้เป็นประโยชน์ได้ทุกเมื่อ ปัจจุบันนี้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาจำเป็นต้องติดตามให้ทัน เพื่อช่วยให้การเรียนรู้ของเด็กมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะได้มีความสามารถ

และทักษะในการประกอบอาชีพได้อย่างทันสมัย แต่อาจเกิดปัญหาเกี่ยวกับด้านการเงิน การงบประมาณ ฉะนั้น ครูอาจารย์ย่อมต้องมีหน้าที่และบทบาทในการระดมทรัพยากร และรู้จักใช้ทรัพยากรสังคมให้เป็นประโยชน์แก่การเรียนการสอน ตลอดจนการฝึกฝนอบรมศิษย์ ในกรณีนี้ ย่อมหมายรวมทั้งทรัพยากรมนุษย์ วัสดุ อุปกรณ์ และทุนทรัพย์ เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ โรงเรียน สถาบัน และสังคม

5. เป็นผู้สร้างและมีมนุษยสัมพันธ์อันดี ครูอาจารย์ในสถานการณ์ปัจจุบัน ต้องเป็นผู้ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม หรือชุมชนเพื่อความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นผู้ปกครองกับครู เป็นต้น จึงควรมีบทบาท เป็นนักประชาสัมพันธ์ในการเผยแพร่ผลงานหรือ กิจกรรมของโรงเรียนและสถาบันให้ชุมชนที่เกี่ยวข้องเข้าใจ เพื่อจะได้สนับสนุนและส่งเสริม ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

6. เป็นนักพัฒนาสังคมและบุคคล ในสภาพทั่วไปของเมืองไทยยังมีเขตแดน หรือพื้นที่ ขาดความเจริญ ซึ่งมีเด็กด้อยโอกาสอยู่มาก ครูอาจารย์ควรมีบทบาทหรือทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิ ผลประโยชน์ หรือโอกาสเพื่อความเป็นธรรมของสังคม เช่น ช่วยเหลือโรงเรียนในเขตสลัม หรือ ในถิ่นทุรกันดาร เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเท่าเทียมกันในการได้รับการศึกษาและอบรมให้เป็นคนดี ไม่เป็นภัยต่อสังคม ครูอาจารย์ควรทำความเข้าใจให้ถูกต้องในหลักการ แนวคิดและกระบวนการ ในการช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส หรือผู้พิการทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เพื่อช่วย พัฒนาสังคมและชุมชน มิให้เกิดชนมิจาชีพ อันจะเป็นอันตรายต่อสังคมในที่สุด

ลักษณะของครูที่ดี (เสริมศรี ไชยสร, 2539: 4-7 อ้างใน ไสว พิทขาว 2544: 23-25) ต้องมี 2 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการสอน ประกอบด้วย

1.1 รักอาชีพครู มีเจตนาดีต่อวิชาชีพ มีวิญญูณของความเป็นครู

1.2 เตรียมการสอน เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ ใช้เทคนิคการสอนที่น่าสนใจหลาย ๆ แบบ และสามารถวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้เพื่อสอนให้ดีขึ้นได้ โดยพยายามส่งเสริมการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การคิดสืบค้น (Inquiry) ด้วยตนเองมากกว่าการเรียนแบบท่องจำซึ่งเป็นการลอกเลียน

ความรู้ที่ครูสอน ให้ผู้เรียนมีโอกาสสังเกต/หรือเรียนโดยตรงจากสภาพการณ์แวดล้อมทั้งที่เป็นกายภาพและสังคม จัดห้องเรียนที่บรรจุเนื้อหาสาระอุปกรณ์ในการเรียนนานาชนิด ไม่ใช่มีแต่แบบเรียน มีการจัดสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลในการให้งาน และการใช้วิธีการหรืออุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ และใช้หลักจิตวิทยาการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น การให้กำลังใจ การทำให้เกิดแรงจูง จัดให้มีเสรีภาพในการเรียนการสอน คือ ให้มีสภาพแวดล้อมในการเรียนที่ยืดหยุ่น

1.3 ต้องรับผิดชอบในผลการสอน (Accountable) และยอมเปลี่ยนแปลงความคิดหรือวิธีการบางอย่าง โดยยึดข้อมูลที่ได้เป็นหลัก นอกจากนั้นควรเต็มใจเปิดเผยข้อมูลให้เพื่อนครูด้วยกันหรือบางกรณีให้ชุมชน เพื่อช่วยกันคิดแก้ไขให้ดีขึ้น

1.4 มีความรู้ในวิชาที่สอน และต้องค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์ และมีประสบการณ์กว้างขวางอยู่เสมอ

1.5 รู้แหล่งและวิธีหาข้อมูล

1.6 ยึดหลักประชาธิปไตยในการสอน เช่น พยายามให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นให้มากที่สุด และยอมรับฟังความเห็นของผู้เรียน

1.7 ปลุกฝังค่านิยมและเจตคติที่ดีให้แก่ผู้เรียน พัฒนาวิธีสอนตลอดเวลา

1.8 สนใจและตั้งใจสอน

1.9 เอาใจใส่และให้ความสนใจผู้เรียนเท่าเทียมกัน

1.10 รู้จักนำปัญหาในชีวิตประจำวันมาประยุกต์เข้ากับหลักสูตรได้

1.11 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.12 มีทักษะในการประเมิน มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง

1.13 เป็นผู้มีการศึกษา คือ สามารถคิด และสื่อความหมายได้ชัดเจน มีมนุษยธรรม และรอบรู้ เพื่อพัฒนาตนเองและผู้อื่น

1.14 มีปรัชญาการศึกษาส่วนตัวเพื่อเป็นรากฐานในการตัดสินใจในห้องเรียนและเกี่ยวกับอาชีพครู รวมทั้งมีพฤติกรรมตรงกับความเชื่อของตน

2. ด้านคุณธรรมจริยธรรมและบุคลิกภาพ ประกอบด้วย

- 2.1 มีคุณธรรม เช่น เมตตากรุณา ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละและยุติธรรม เป็นต้น
- 2.2 มีความสุภาพ อ่อนโยน
- 2.3 วางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ
- 2.4 ประพฤติตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดีของผู้เรียน
- 2.5 จริงใจและเป็นกันเองกับผู้เรียน
- 2.6 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 2.7 เชื่อมั่นในตนเอง เคารพตนเองและผู้อื่น
- 2.8 เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
- 2.9 แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้
- 2.10 ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 2.11 สามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีความสุขุมรอบคอบและคำนึงถึงเหตุผล
- 2.12 มีอารมณ์ขัน
- 2.13 ตรงต่อเวลา
- 2.14 ทำประโยชน์ให้แก่ชุมชนที่ตนอาศัยอยู่
- 2.15 สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ
- 2.16 พยายามเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหของผู้เรียน เป็นที่พึ่งและที่ปรึกษาของผู้เรียน
- 2.17 ทำตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือแก่คนทั่วไป
- 2.18 มีบุคลิกดี สง่าผ่าเผย เสียงดังฟังชัด ไม่ทุพพลภาพอันเป็นอุปสรรคต่อการสอน
- 2.19 มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ

คุณสมบัตินี้ของผู้เป็นครูยุคใหม่ (ปรัชญา เวสารัชช์, 2543: 2 อ้างใน ไสว พิภขาว 2544: 25)
มีดังนี้

1. มีคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณ และวัฒนธรรม สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ดี
2. มีทัศนคติที่ดี
3. มีความรู้ในเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและทันสมัย
4. มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ สามารถถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจให้ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน
5. มีทักษะมนุษย์
6. มีวิญญานความเป็นครู
7. เข้าใจและจัดการศึกษาที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือเป็นสำคัญ
8. ใช้และพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี กิจกรรม และนวัตกรรมในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม
9. สามารถระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาจากชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
10. จัดหลักสูตรและการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับท้องถิ่น
11. รู้ธรรมเนียมและวัฒนธรรมในสังคมและท้องถิ่น
12. ประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการและความประพฤติของผู้เรียน
13. สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้และเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ไสว พิภขาว (2544: 17-27) กล่าวว่า การเรียนการสอน เป็นกระบวนการวางแผนเพื่อจัดสถานการณ์ให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในการที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในการเรียนการสอนจะมีองค์ประกอบหลัก 3 อย่าง คือ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล นอกจากนี้ผู้ที่จะไปประกอบอาชีพครู ควรจะได้ทราบถึงคุณลักษณะของครูที่ดีและลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่ดีอีกด้วย

การเรียนรู้ (ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ, 2541 อ้างใน ไสว พิภขาว, 2544: 18) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่ค่อนข้างถาวรและเป็นไปในทางที่สังคมต้องการ

การเรียนรู้ (สถาบันแห่งชาติเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้, 2545 อ้างใน ไสว พิภขาว, 2544: 18) หมายถึง การปรับเปลี่ยนทัศนคติ แนวคิด และพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์ซึ่งควรเป็นการปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น

พอสรุปได้ว่า การเรียนรู้ หมายถึงการปรับเปลี่ยนทัศนคติแนวคิดและพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์ไปในทางที่ดีขึ้นและที่สังคมต้องการ

การสอนเป็นการจัดดำเนินการของผู้สอน (บุญชม ศรีสะอาด, 2537 อ้างใน ไสว พิภขาว, 2544: 18) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะทำกิจกรรมที่อาศัยกระบวนการทางสมอง เช่น ฟัง อ่าน พูด เขียน โยงความสัมพันธ์ เปรียบเทียบเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การดำเนินการของผู้สอนอาจอยู่ในรูปการบรรยาย อธิบาย สาธิต ให้อ่านเนื้อหาสาระ ให้อภิปราย ให้ทำแบบฝึกหัด ให้ศึกษาจากสื่อต่าง ๆ เป็นต้น

การสอน (จำเนียร ศิลปะวานิช, 2538 อ้างใน ไสว พิภขาว, 2544: 19) คือ กระบวนการต่าง ๆ ที่กระทำหรือส่งเสริมหรืออำนวยความสะดวกให้บุคคลเจริญงอกงามทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งสามารถปรับตัวเองให้ชีวิตมีความสุข

การสอน (ยูทพงษ์ ไกยวรรณ, 2541 อ้างใน ไสว พิทขาว, 2544: 19) หมายถึง กระบวนการจัดสิ่งเร้าและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับกิจกรรมหรือประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากกิจกรรมและประสบการณ์ที่จัดผ่านประสาทสัมผัสของผู้เรียนเอง จนเองให้ผู้เรียน บรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่คาดหวัง

การสอน (ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร, 2553: 30) หมายถึง การถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ จากผู้สอนไปยังผู้เรียน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้

การสอนแบบบูรณาการ (ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร, 2553: 68) การจัดการเรียนรู้แบบ บูรณาการ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงศาสตร์หรือเนื้อหาสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรู้ที่มีความหมาย มีความ หลากหลายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า การสอน หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่ผู้สอนดำเนินการเพื่อช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญา และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการสองทาง (ชัยยงค์ พรหมวงษ์, 2526 อ้างใน ไสว พิทขาว, 2544: 19) คือ การให้และการรับความรู้ที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน ทั้งฝ่ายผู้สอนซึ่งเป็น ผู้ให้ความรู้และฝ่ายผู้เรียนซึ่งเป็นผู้รับความรู้ ซึ่งในขณะเดียวกันผู้สอนก็เกิดการเรียนรู้จากการ ตอบสนองของผู้เรียนด้วย

การจัดการเรียนการสอนที่ดีนั้น ควรเป็นไปเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่จะทำให้ ผู้เรียนเกิดความสมดุลทั้งทางกาย ปัญญา คุณธรรมและทักษะการใช้ชีวิต สามารถพัฒนาตนเอง ได้อย่างเต็มศักยภาพ และใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม รวมทั้งสร้างเสริม สัมพันธภาพที่ดีระหว่างตนเองกับสังคมและธรรมชาติแวดล้อม อีกทั้งต้องถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยอาศัยทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยมีครอบครัว ครู ชุมชน เป็นเครื่องสนับสนุน

การเรียนการสอนที่ดี (ไสว พิกขาว, 2544: 25) ควรมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้เกิดสิ่งต่อไปนี้

1. ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความหมายและมีเป้าหมาย
2. ผู้เรียนได้ใช้วิธีการเรียนรู้แบบ “ฉลาดรู้”
3. ผู้เรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้ที่จะทำให้รู้จริง รู้แจ้ง รู้ลึกซึ้ง และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
4. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง การผสมผสานในศาสตร์ต่าง ๆ และใช้อย่างมีคุณธรรมเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคม
5. ผู้เรียนมีการพัฒนาอย่างสมดุลในคุณลักษณะทางกาย ปัญญา คุณธรรมและทักษะการใช้ชีวิต

กล่าวโดยสรุป การเรียนการสอน เป็นกระบวนการที่มีการวางแผนเพื่อจัดสภาพการณ์ให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งในระหว่างการปฏิสัมพันธ์นั้นผู้สอนก็จะได้เรียนรู้จากผู้เรียนด้วย

สื่อการเรียนการสอน

สื่อการสอน (ไสว พิกขาว, 2544) หมายถึง วัตถุ สิ่งของทุกชนิด หรือสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่ครูนำมาใช้ประกอบเป็นสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็วขึ้น เพราะฉะนั้นจะเป็นอะไรก็ได้ไม่ว่าจะเป็นเศษใบไม้ ใบหญ้า ฯลฯ ไสว พิกขาว ได้กล่าวถึงเทคนิคการใช้สื่อไว้ดังนี้

เทคนิคการใช้สื่อ

1. เลือกสื่อและอุปกรณ์การสอนมาใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียนและชั้นของการสอน

2. เตรียมสื่อและอุปกรณ์การสอนให้พร้อม และเป็นไปตามลำดับขั้นของการใช้ได้อย่างถูกต้อง

3. ใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนอย่างคุ้มค่า โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ ความรู้จากอุปกรณ์เป็นสิ่งสำคัญ

4. ศึกษาวิธีการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับอุปกรณ์แต่ละชนิด และเหมาะสมกับระดับวัยและระดับสติปัญญาของผู้เรียน

5. จัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากที่สุด

6. จัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาและได้รับความรู้จากอุปกรณ์นั้น ๆ ด้วยตนเอง ประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียน การใช้อุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสมและใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนดังนี้

6.1 ใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการเรียน ซึ่งเป็นแนวทางให้ผู้เรียนได้รับความรู้และเกิดประสบการณ์

6.2 การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนนั้น ให้โอกาสแก่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอันเป็นวิถีทางการเรียนรู้อย่างแท้จริง

6.3 การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดและความเข้าใจที่ถูกต้องรวดเร็ว

6.4 การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการจดจำเรื่องราวและสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และนาน

6.5 ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่ออุปกรณ์การเรียน

6.6 การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนมีส่วนเพิ่มพูนประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในทางที่พึงปรารถนา

การวัดและประเมินผล

สุมาลี จันทรชลอ (2542: 5-24) กล่าวว่า การวัดเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการต่าง ๆ และกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งที่ต้องการวัด (assign number) การเก็บรวบรวมข้อมูลอาจต้องใช้เครื่องมือช่วย การวัดคุณลักษณะที่เป็นนามธรรมจำเป็นที่จะต้องกำหนดขอบข่ายสร้างหรือคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด เพื่อให้แน่ใจว่าตัวเลขที่ได้จากการวัดนั้นเป็นจำนวนที่เป็นตัวแทนของความสามารถหรือคุณลักษณะที่ต้องการวัดอย่างแท้จริง

การวัดและการประเมิน (แอร์ราเซียน Peter W. Airsian, 1997 อ้างใน สุมาลี จันทรชลอ, 2542: 5) ได้ให้ความหมายของการวัด (Measurement) ว่าเป็นกระบวนการเชิงปริมาณหรือ การกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งที่ปฏิบัติ การให้คะแนนจึงเป็นตัวเลขที่อธิบายถึงความสามารถในเชิงปฏิบัติ ตัวอย่างของการวัดในห้องเรียนเกิดขึ้นเมื่อครู ให้คะแนนการสอบ คะแนนจะอธิบายถึงการปฏิบัติ

การวัด (เคอร์ลิงเจอร์ และคณะ Kerlinger and others, 1986 อ้างใน สุมาลี จันทรชลอ, 2542: 6) เป็นการกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุหรือเหตุการณ์ ตามกฎเกณฑ์

เมื่อทำการวัด (ธอร์น ไคค์และคณะ Thorndike and others, 1991 อ้างใน สุมาลี จันทรชลอ, 2542: 6) หมายถึง การวัดคุณภาพหรือคุณลักษณะของสิ่งของหรือบุคคล ไม่ใช่มุ่งวัดสิ่งของหรือตัวบุคคล

โดยสรุป การวัด หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการเพื่อให้ได้จำนวนตัวเลขซึ่งมีความหมายแทนปริมาณหรือขนาดหรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัด

การประเมิน (Assessment) เป็นกระบวนการเก็บรวบรวม สังเคราะห์และ ตีความข้อมูลเพื่อการตัดสินใจโดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การสอบถาม หรือการทำโครงการ กิจกรรมดังกล่าวจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำมาใช้ประเมิน กระบวนการประเมินที่ความเกี่ยวข้องกับผู้เรียนมากกว่าการให้คะแนนและการให้ระดับคะแนนของการทดสอบข้อมูลที่

ครูรวบรวมในห้องเรียน เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจและติดตามการเรียนการสอน

จุดมุ่งหมายของการประเมิน (Assessment) การประเมินมีจุดมุ่งหมายหลายประการ เช่น ประเมินเพื่อวินิจฉัยจุดเด่นจุดด้อยของผู้เรียนเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้เรียน เพื่อให้ผลย้อนกลับ เพื่อจัดระดับผู้เรียน เพื่อวางแผนการสอน หรือประเมินเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดความสมดุลทางด้านสังคมของผู้เรียนในห้องเรียน โดยทั่วไปการประเมินผล (Evaluation) ส่วนมากอาศัยการวัด การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือหลายวิธีและนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาคัดสินคุณค่า ดังนั้นก่อนการประเมินผล ผู้ประเมินจึงจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ที่จะใช้เปรียบเทียบกับข้อมูลก่อนที่จะตัดสินคุณค่า

การประเมินผล (Worthen and others, 1997 อ้างใน สุมาลี จันทร์ชะลอ, 2542: 8) เป็นการพิจารณาหรือกำหนดคุณค่าเพื่อตรวจสอบหรือตัดสิน การประเมินโครงการว่า เป็นวิธีสืบค้นตัดสิน และสรุปเพื่อ (1) พิจารณามาตรฐานหรือเกณฑ์สำหรับตัดสินคุณภาพและพิจารณาว่าเกณฑ์ดังกล่าวควรเป็นเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องหรือไม่ (2) รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (3) ใช้เกณฑ์มาตรฐานเพื่อตัดสินคุณค่า คุณภาพ คุณประโยชน์ หรือ ประสิทธิภาพที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์

การประเมินผล (Scriven, 1967 อ้างใน สุมาลี จันทร์ชะลอ, 2542: 8) เป็นการตัดสินคุณค่าของบางสิ่งบางอย่าง

โดยสรุป การประเมินผล เป็นการตัดสินคุณค่า ของสิ่งที่ต้องการศึกษาโดยอาศัยข้อมูล และเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอน

ทิสนา แจมมณี (2552) ได้กล่าวว่า วิธีสอน คือ ขั้นตอนที่ผู้สอนดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไปตามองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญ อันเป็นลักษณะเฉพาะหรือลักษณะเด่นที่ขาดไม่ได้ของวิธีนั้น ๆ

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน คือ องค์ประกอบเกี่ยวกับผู้สอนและผู้เรียน และ องค์ประกอบเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีขั้นตอนสำคัญที่เป็นขั้นตอนร่วมของวิธีการสอนทุกวิธี ก็คือ การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูสามารถใช้วิธีสอนแต่ละวิธีได้อย่าง สมบูรณ์แบบ ทำให้เกิดผลอย่างเต็มที่ตามวัตถุประสงค์ของวิธีนั้น ๆ วิธีใช้ก็ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เพียงแต่ครูผู้สอนจะต้องศึกษาองค์ประกอบ และดำเนินการตามขั้นตอนสำคัญให้ครบถ้วน ก็นับได้ว่าครูได้ใช้วิธีสอนนั้น ๆ อย่างถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะของวิธีสอนนั้น ๆ และครู สามารถใช้เทคนิคและความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ ของตนเพิ่มเติมเพื่อช่วยให้การสอนด้วยวิธีนั้น ๆ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีสอน

วิธีสอน คือ ขั้นตอนที่ผู้สอนดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไป ไม่มีวิธีสอนใดดีที่สุด ผู้สอนควรเลือกใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี เพื่อใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียนและจุดมุ่งหมาย วิธีสอนที่สามารถนำไปเลือกใช้ให้เหมาะสมในการจัดกิจกรรมเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป ตามแนวทางของ ทิศนา แจมมณี (2552) 14 วิธี ดังนี้

1. วิธีสอนโดยใช้การบรรยาย (Lecture)
2. วิธีสอนโดยใช้การสาธิต (Demonstration)
3. วิธีการสอนโดยใช้การทดลอง (Experiment)
4. วิธีการสอนโดยใช้การนิรนัย (Deduction)
5. วิธีการสอนโดยใช้การอุปนัย (Induction)
6. วิธีการสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา (Field Trip)
7. วิธีการสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)
8. วิธีการสอนโดยใช้การแสดงละคร (Dramatization)
9. วิธีการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)
10. วิธีการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง (Case)
11. วิธีการสอนโดยใช้เกม (Game)
12. วิธีการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation)

13. วิธีการสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center)
14. วิธีการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Instruction)

วิธีสอนโดยใช้การบรรยาย (Lecture)

วิธีสอนโดยใช้การบรรยาย คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการเตรียมเนื้อหาสาระ แล้วบรรยาย คือ พูด บอก เล่า อธิบาย เนื้อหาสาระหรือสิ่งที่ต้องการสอนแก่ผู้เรียน และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง

วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้การบรรยายเป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้เรียนรู้เนื้อหาสาระหรือข้อความรู้จำนวนมากพร้อม ๆ กันในเวลาจำกัด

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอนโดยใช้การบรรยาย

1. มีผู้สอนและผู้เรียน
2. มีเนื้อหาสาระหรือข้อความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้
3. มีการบรรยาย (พูด บอก เล่า อธิบาย) โดยผู้สอน
4. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการบรรยาย

ขั้นตอนของการสอน

1. ผู้สอนเตรียมเนื้อหาสาระที่จะบรรยาย
2. ผู้สอนบรรยาย (พูด บอก เล่า อธิบาย) เนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้
3. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อดี

1. เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลาน้อย เมื่อเทียบกับวิธีสอนแบบอื่น ๆ

2. เป็นวิธีสอนที่ใช้กับผู้เรียนจำนวนมากได้
3. เป็นวิธีสอนที่สะดวก ไม่ยุ่งยาก
4. เป็นวิธีสอนที่ถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้มาก

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีบทบาทน้อย จึงอาจทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจในการบรรยาย
2. เป็นวิธีสอนที่อาศัยความสามารถของผู้บรรยาย ถ้าผู้บรรยายไม่มีศิลปะในการบรรยายที่ดึงดูดใจผู้เรียน ผู้เรียนอาจขาดความสนใจและถ้าผู้สอนขาดการเรียบเรียงเนื้อหาสาระอย่างเหมาะสม ผู้เรียนอาจไม่เข้าใจ และไม่สามารถซักถามได้ (ถ้าผู้บรรยายไม่เปิดโอกาส)
3. เป็นวิธีสอนที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล

วิธีสอนโดยใช้การสาธิต (Demonstration)

วิธีสอนโดยใช้การสาธิต คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ให้ผู้เรียนสังเกตดู แล้วให้ผู้เรียนซักถาม อภิปราย และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตการสาธิต

วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้การสาธิตเป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนทั้งชั้นได้เห็นการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหรือการปฏิบัตินั้นชัดเจนขึ้น

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน

1. มีผู้สอนและผู้เรียน
2. มีเรื่องหรือสิ่งที่จะสาธิต
3. มีการแสดง/การทำให้ผู้เรียนสังเกตดู

4. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการสาธิต

ขั้นตอนของการสอน

1. ผู้สอนแสดงการสาธิต ผู้เรียนสังเกตการณ์สาธิต
2. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสาธิต
3. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อดี

1. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเห็นสิ่งที่เรียนรู้ว่าเป็นรูปธรรม ทำให้เกิดความเข้าใจและจดจำในเรื่องที่สาธิตได้ดีและนาน
1. เป็นวิธีสอนที่ช่วยประหยัดเวลา อุปกรณ์และค่าใช้จ่าย หากใช้ทดแทนการทดลอง
2. เป็นวิธีที่สามารถสอนผู้เรียนได้จำนวนมาก

ข้อจำกัด

1. หากกลุ่มใหญ่ ผู้เรียนอาจสังเกตเห็นการสาธิตไม่ชัดเจนและทั่วถึง
2. เป็นวิธีที่ผู้สอนเป็นผู้สาธิต จึงอาจไม่เห็นพฤติกรรมของผู้เรียน
3. เป็นวิธีที่ผู้เรียนอาจมีส่วนร่วมไม่ทั่วถึงและมากพอ
4. เป็นวิธีที่ผู้เรียนไม่ได้ลงมือทำเอง จึงอาจไม่เกิดความรู้ที่ลึกซึ้งเพียงพอ

วิธีสอนโดยใช้การทดลอง (Experiment)

วิธีสอนโดยใช้การทดลอง คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการที่ผู้สอน/ผู้เรียนกำหนดปัญหาและสมมติฐานในการทดลอง ผู้สอนให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนและให้ผู้เรียนลงมือทดลองปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนด โดยใช้วัสดุ

อุปกรณ์ที่จำเป็น เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปอภิปรายผลการทดลองและสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับจากการทดลอง

วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้การทดลอง เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนรายบุคคลหรือรายกลุ่มเกิดการเรียนรู้โดยการเห็นผลประจักษ์ชัดจากการคิดและการกระทำของตนเอง ทำให้การเรียนรู้นั้นตรงกับความเป็นจริง มีความหมายสำหรับผู้เรียนและจำได้นาน

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน

1. มีผู้สอนและผู้เรียน
2. มีปัญหาและสมมติฐานในการทดลอง
3. มีวัสดุอุปกรณ์สำหรับการทดลอง
4. มีการทดลอง
5. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการทดลอง

ขั้นตอนของการสอน

1. ผู้สอน/ผู้เรียนกำหนดปัญหาและสมมติฐานในการทดลอง
2. ผู้สอนให้ความรู้ที่จำเป็นต่อการทดลอง ให้ขั้นตอนและรายละเอียดในการทดลองให้แก่ผู้เรียน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
3. ผู้เรียนลงมือทดลองโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นตามขั้นตอนที่กำหนดและบันทึกข้อมูลการทดลอง
4. ผู้เรียนวิเคราะห์และสรุปผลการทดลอง
5. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายผลการทดลองและสรุปการเรียนรู้

6. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อดี

1. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ ได้ พิสูจน์ ทดสอบ และเห็นผลประจักษ์ด้วยตนเอง จึงเกิดการเรียนรู้ได้ดี
2. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ จำนวน มาก เช่น ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ ทักษะ กระบวนการคิด และทักษะกระบวนการกลุ่ม รวมทั้งได้พัฒนาลักษณะนิสัยใฝ่รู้
3. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก จะทำให้เกิดความกระตือรือร้น ในการเรียนรู้

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีสอนที่มีค่าใช้จ่ายสูง เนื่องจากจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุสำหรับผู้เรียน จำนวนมาก หรือในกรณีที่ต้องออกไปเก็บข้อมูลนอก สถานที่ ก็ต้องมีค่าใช้จ่ายค่าพาหนะ ที่พัก และ วัสดุต่าง ๆ ด้วย
2. เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลามาก เนื่องจากการดำเนินการแต่ละขั้นตอนต้องใช้เวลา
3. เป็นวิธีสอนที่ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ จึงจะสามารถสอนและฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

วิธีสอนโดยใช้การนิรนัย (Deduction)

วิธีการสอนโดยใช้การนิรนัย คือ กระบวนการสอนที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ กฎ หรือข้อสรุปในเรื่องที่เรียน แล้วจึงให้ตัวอย่างการใช้ทฤษฎี/หลักการ/กฎ หรือข้อสรุปนั้น

หลาย ๆ ตัวอย่าง หรืออาจให้ผู้เรียนฝึกนำทฤษฎี/หลักการ/กฎหรือข้อสรุปนั้นไปในสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในทฤษฎี/หลักการ/กฎหรือข้อสรุปนั้น ๆ อย่างลึกซึ้งขึ้น หรือกล่าวนั้น ๆ ได้ว่าเป็นการสอนจากหลักการไปสู่ตัวอย่างย่อย ๆ

วัตถุประสงค์

วิธีการสอน โดยใช้การนิรนัย เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลักการและสามารถนำหลักดังกล่าวไปใช้ได้

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน

1. มีผู้สอนและผู้เรียน
2. มีทฤษฎี/หลักการ/กฎหรือข้อสรุปต่าง ๆ
3. มีตัวอย่างสถานการณ์ที่หลากหลายที่สามารถนำทฤษฎี/หลักการ/กฎ หรือข้อสรุปนั้นนำไปใช้ได้
4. มีการฝึกนำทฤษฎี/หลักการ/กฎ หรือข้อสรุปไปใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย
5. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการนำหลักการไปใช้

ขั้นตอนของการสอน

1. ผู้สอนถ่ายทอดทฤษฎี/หลักการ/กฎ หรือข้อสรุปที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
2. ผู้สอนให้ตัวอย่างสถานการณ์ที่หลากหลายที่สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปใช้
3. ผู้สอนให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ นำความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นไปใช้ในสถานการณ์ใหม่

4. ผู้สอนให้ผู้เรียนวิเคราะห์และอภิปรายการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น
5. ผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อดี

1. เป็นวิธีสอนที่ช่วยถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้อย่างรวดเร็วและไม่ยุ่งยาก
2. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนการนำทฤษฎี/หลักการไปใช้ในสถานการณ์ใหม่
3. เป็นวิธีสอนที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนที่มีความสามารถหรือเรียนรู้ได้เร็วสามารถพัฒนา โดยไม่ต้องรอผู้เรียนรู้ได้ช้ากว่า

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีสอนที่ผู้สอนจำเป็นต้องเตรียมตัวอย่าง/สถานการณ์/ปัญหาที่หลากหลายมาให้ผู้เรียนได้ฝึกทำ
2. เป็นวิธีสอนที่ขึ้นกับความเข้าใจและความสามารถของผู้สอนในการนำเสนอทฤษฎี/หลักการ
3. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ช้า อาจจะตามไม่ทันเพื่อนและเกิดปัญหาในการเรียนรู้

วิธีสอนโดยใช้การอุปนัย (Induction)

วิธีสอนโดยใช้การอุปนัย คือ กระบวนการสอนที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการนำตัวอย่าง/ข้อมูล/ความคิด/เหตุการณ์/สถานการณ์/ปรากฏการณ์ ที่มีหลักการ/แนวคิด ที่ต้องการสอนให้แก่ผู้เรียน มาให้ผู้เรียนศึกษาวิเคราะห์ จนสามารถดึงหลักการ/แนวคิดที่แฝงอยู่ออกมา เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ต่อไป กล่าวอย่าง

นั้น ๆ ได้ว่า เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนสรุปหลักการจากตัวอย่างต่าง ๆ ด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้การอุปนัยเป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถจับหลักการหรือประเด็นสำคัญได้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้หลักการ/แนวคิด หรือข้อความรู้ต่าง ๆ อย่างเข้าใจ

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน

1. มีผู้สอนและผู้เรียน
2. มีตัวอย่าง/ข้อมูล/สถานการณ์/เหตุการณ์/ปรากฏการณ์/ความคิดที่เป็นลักษณะย่อย ๆ ของสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
3. มีการวิเคราะห์ตัวอย่างต่าง ๆ เพื่อหาหลักการที่ร่วมกัน
4. มีข้อสรุปที่มีลักษณะเป็นหลักการ/แนวคิด
5. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นตอนของการสอน

1. ผู้สอน และ/หรือ ผู้เรียน ยกตัวอย่าง/ข้อมูล/สถานการณ์/เหตุการณ์/ปรากฏการณ์/ความคิดที่เป็นลักษณะย่อย ๆ ของสิ่งที่จะเรียน
2. ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์หาหลักการที่แฝงอยู่ในตัวอย่างนั้น
3. ผู้เรียนสรุปหลักการ/แนวคิด ที่ได้จากตัวอย่างนั้น

4. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อดี

1. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนสามารถค้นพบการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง จึงทำให้เกิดความเข้าใจและจดจำได้ดี
2. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ อันเป็นเครื่องมือสำคัญของการเรียนรู้
3. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนได้ทั้งเนื้อหาความรู้ (ได้แก่ หลักการ/แนวคิด ฯลฯ) และกระบวนการ (ได้แก่กระบวนการคิด) ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้เรื่องอื่นได้

วิธีสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา (Field Trip)

วิธีสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผนและเดินทางไปศึกษาเรียนรู้ ณ สถานที่อันเป็นแหล่งความรู้ในเรื่องนั้น (ซึ่งอยู่นอกสถานที่ที่เรียนกันอยู่เป็นปกติ) โดยมีการศึกษาสิ่งต่าง ๆ ในสถานที่นั้นตามกระบวนการหรือวิธีการที่ได้วางแผนไว้และมีการอภิปรายสรุปการเรียนรู้จากข้อมูลที่ได้ศึกษามา

วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษาเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในเรื่องที่เรียน ได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริง ได้ใช้แหล่งชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ทำให้เกิดความเข้าใจ และเกิดเจตคติที่ดีทั้งต่อสถานที่นั้นและต่อการเรียนรู้

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน

1. มีผู้สอนและผู้เรียน

2. มีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในเรื่องวัตถุประสงค์ สถานที่ การเดินทาง เรื่องที่จะศึกษา วิธีศึกษา ค่าใช้จ่าย กำหนดการและหน้าที่ความรับผิดชอบ
3. มีการเดินทางออกไปยังสถานที่เป้าหมายซึ่งอยู่นอกโรงเรียน หรือนอกสถานที่ที่เรียนกันอยู่เป็นปกติ
4. เป็นกระบวนการในการศึกษาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ในสถานที่นั้น
5. มีการสรุปผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียน ได้รับจากการไปทัศนศึกษา

ขั้นตอนของการสอน

1. ผู้สอนและผู้เรียนวางแผนร่วมกันในเรื่องวัตถุประสงค์ สถานที่ที่จะไป การเดินทาง สิ่งที่จะไปศึกษา วิธีศึกษา ค่าใช้จ่าย กำหนดการ และหน้าที่ความรับผิดชอบ
2. ผู้สอนและผู้เรียนเดินทางไปยังสถานที่เป้าหมาย
3. ผู้เรียนศึกษาสิ่งต่าง ๆ ในสถานที่นั้นตามกระบวนการหรือวิธีการศึกษาที่ได้วางแผนไว้
4. ผู้สอนและผู้เรียนเดินทางกลับและสรุปผลการเรียนรู้หรือผู้สอนและผู้เรียนสรุปผลการเรียนรู้และเดินทางกลับ
5. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อดี

1. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริง มีการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ในห้องเรียนและความเป็นจริง
2. เป็นวิธีสอนที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นและชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการ

เรียนรู้ของผู้เรียน และช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3. เป็นวิธีสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกทักษะด้านต่าง ๆ จำนวนมาก เช่น ทักษะการวางแผน ทักษะการประสานงาน ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการแสวงหาความรู้ นอกจากนี้ยังส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความเสียสละ เป็นต้น

4. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น และสนใจการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีสอนที่ยุ่งยากสำหรับผู้สอนเนื่องจากการเตรียมการติดต่อ ประสานงาน จัดการ และรับผิดชอบงานหลายด้าน
2. เป็นวิธีสอนที่มีค่าใช้จ่ายสูง ใช้เวลามาก และมีความเสี่ยง อาจเกิดอันตรายระหว่างการเดินทางได้
3. เป็นวิธีสอนที่อาจเกิดผลไม่คุ้มค่า หากการจัดการและกระบวนการศึกษาไม่ดีเท่าที่ควร

วิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)

วิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 4- 8 คน และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นที่กำหนด และสรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม

วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ อันจะช่วยให้ผู้เรียน

เกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนกว้างขึ้น

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน

1. มีผู้สอนและผู้เรียน
2. มีการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ ประมาณ 4 – 8 คน
3. มีประเด็นในการอภิปราย
4. มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก และประสบการณ์กันระหว่างสมาชิกในกลุ่มตามประเด็นการอภิปราย
5. มีการสรุปสาระที่สมาชิกกลุ่มได้อภิปรายกันเป็นข้อสรุปของกลุ่ม
6. มีการนำข้อสรุปของกลุ่มมาใช้ในการสรุปบทเรียน
7. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นตอนของการสอน

1. ผู้สอนจัดผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละประมาณ 4-8 คน
2. ผู้สอน/ผู้เรียนกำหนดประเด็นในการอภิปราย
3. ผู้เรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันตามประเด็นอภิปราย
4. ผู้เรียนสรุปสาระที่สมาชิกกลุ่มได้อภิปรายร่วมกันเป็นข้อสรุปของกลุ่ม
5. ผู้สอนและผู้เรียนนำข้อสรุปของกลุ่มย่อยมาใช้ในการสรุปบทเรียน
6. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อดี

1. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนกลุ่มใหญ่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง
2. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนได้ข้อมูลและความคิดเห็นที่หลากหลาย ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขึ้น
3. เป็นวิธีสอนที่ช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ จำนวนมาก เช่น ทักษะการพูด การแสดงความคิดเห็น การโต้แย้ง การวิพากษ์วิจารณ์ และทักษะการคิด เป็นต้น

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลานานมาก
2. เป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยสถานที่หรือบริเวณที่กว้างพอจะจัดกลุ่มให้อภิปรายกันได้ โดยไม่รบกวนกัน
3. หากผู้เรียนไม่รู้หรือไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มที่ดี การอภิปรายอาจไม่ได้ผลดี
4. หากสมาชิกกลุ่มและผู้สอนไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ดีอาจเกิดปัญหาการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มได้

วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร (Dramatization)

วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการให้ผู้เรียนแสดงละคร ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

ตามเนื้อหาและบทละครที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ทำให้เรื่องราวนั้นมีชีวิตขึ้นมา และสามารถทำให้ทั้งผู้แสดงและผู้ชมเกิดความเข้าใจและจดจำเรื่องนั้นได้นาน

วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพของเรื่องราวที่ต้องการเรียนรู้ประจักษ์ชัดด้วยตนเอง ทำให้เรื่องราวนั้นมีชีวิตขึ้นมา ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนและจดจำได้นาน

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน

1. มีผู้สอนและผู้เรียน
2. มีบทละคร คือ เรื่องที่มีเนื้อหาและบทพูดกำหนดไว้เรียบร้อยแล้วตั้งแต่ต้นจนจบ
3. มีการแสดงตามบทที่กำหนด หรือการชมและสังเกตการณ์แสดง
4. มีการอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องราวหรือเนื้อหาการแสดง การแสดงของผู้รับบทบาทต่าง ๆ
5. มีการสรุปการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ได้จากการแสดงและชมการแสดง
6. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นตอนของการสอน

1. ผู้สอน/ผู้เรียนเตรียมบทละคร
2. ผู้เรียนศึกษาบทละครและเลือก (หรือผู้สอนกำหนด) บทบาทที่จะแสดง
3. ผู้เรียนศึกษาบทที่จะแสดงและซ้อมการแสดง ผู้สอนให้คำแนะนำในการชมการแสดงแก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ชม
4. ผู้สอนและผู้เรียนจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์สำหรับการแสดง เช่น เครื่องแต่งกาย ฉาก เฟอร์นิเจอร์

5. ผู้เรียนแสดงหรือชมละคร
6. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงของผู้เล่น เรื่องราวหรือเนื้อหาการแสดง และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการแสดงละคร
7. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อดี

1. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นสิ่งที่เรียนมีชีวิตขึ้นมา ทำให้การเรียนรู้มีความเป็นจริง และมีความหมายสำหรับผู้เรียน
2. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง
3. เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ จำนวนมาก เช่น ทักษะการพูด การเขียน การแสดงออก การจัดการ การแสวงหาข้อมูลความรู้ และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลามาก ต้องมีการจัดเตรียมบทละคร และการแสดงที่ยุ่งยาก
2. เป็นวิธีสอนที่ต้องใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องแต่งกาย ประกอบการแสดง ซึ่งอาจทำให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น
3. เป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยการแสวงหาข้อมูลที่ถูกต้องมาใช้ในการเขียนบท หากผู้สอนไม่มีข้อมูลเพียงพอ หรือไม่สามารแสวงหาข้อมูลที่ต้องการได้ จะทำให้เรื่องราวหรือการแสดงไม่สมบูรณ์

วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)

วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังเกตพบมาเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เกิดความเข้าใจในความรู้สึกและพฤติกรรมทั้งของตนเอง และผู้อื่น หรือเกิดความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทสมมติที่ตนแสดง

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน

1. มีผู้สอนและผู้เรียน
2. มีสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติ
3. มีการแสดงบทบาทสมมติ
4. มีการอภิปรายเกี่ยวกับความรู้ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้แสดง และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ
5. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นตอนของการสอน

1. ผู้สอน/ผู้เรียน นำเสนอสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติ

2. ผู้สอน/ผู้เรียนเลือกผู้แสดงบทบาท
3. ผู้สอนเตรียมผู้สังเกตการณ์
4. ผู้เรียนแสดงบทบาท และสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก
5. ผู้สอนและผู้เรียน อภิปรายเกี่ยวกับความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้แสดง

6. ผู้สอนและผู้เรียนสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

7. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อดี

1. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่น ได้เรียนรู้การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง
2. เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และเกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมของตน
3. เป็นวิธีสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะในการเผชิญสถานการณ์ ตัดสินใจและแก้ปัญหา
4. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้การเรียนการสอนมีความใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง
5. เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมาก ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน และการเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียน เพราะข้อมูลมาจากผู้เรียนโดยตรง

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลามากพอสมควร
2. เป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยการเตรียมการและการจัดการอย่างรัดกุม หากจัดการไม่ดีพอ อาจเกิดความยุ่งยากสับสนขึ้นได้
3. เป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยความไวในการรับรู้ (sensitivity) ของผู้สอน หากผู้สอนขาดคุณสมบัตินี้ไม่รับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนบางคนและไม่ได้แก้ปัญหาแต่ต้นอาจเกิดเป็นปัญหาต่อเนื่องไปได้
4. เป็นการสอนที่ต้องอาศัยความสามารถของครูในการแก้ปัญหา เนื่องจากการแสดงของผู้เรียนอาจไม่เป็นไปตามความคาดหวังของผู้สอน ผู้สอนจะต้องสามารถแก้ปัญหาหรือปรับสถานการณ์และประเด็นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง (Case)

วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริง และตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาของคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนฝึกฝนการเผชิญและแก้ปัญหาโดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาจริง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ และเรียนรู้ตามความคิดของผู้อื่น ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน

1. มีผู้สอนและผู้เรียน
2. มีกรณีเรื่องที่คล้ายกับเหตุการณ์จริง
3. มีประเด็นคำถามให้คิดพิจารณาหาคำตอบ
4. มีคำตอบที่หลากหลาย คำตอบไม่มีถูกผิดอย่างชัดเจนหรือแน่นอน
5. มีการอภิปรายเกี่ยวกับสภาพการณ์ ปัญหา มุมมอง และวิธีการแก้ปัญหาของผู้เรียน และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

6. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นตอนของการสอน

1. ผู้สอน/ผู้เรียนนำเสนอกรณีตัวอย่าง
2. ผู้เรียนศึกษากรณีตัวอย่าง
3. ผู้เรียนอภิปรายประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบ
4. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายคำตอบ
5. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาของผู้เรียนและสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ
6. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อดี

1. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น
2. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง และได้ฝึกแก้ปัญหาโดยไม่ต้องเสี่ยงกับผลที่จะเกิดขึ้น ช่วยให้เกิดความพร้อมที่จะแก้ปัญหาเมื่อเผชิญกับปัญหานั้นในสถานการณ์จริง
3. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูง ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และส่งเสริมการเรียนรู้จากกันและกัน
4. เป็นวิธีสอนที่ให้ผลดีมากสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่มีความรู้และประสบการณ์หลากหลายสาขา

ข้อจำกัด

1. หากกลุ่มผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ที่ไม่แตกต่างกัน การเรียนรู้อาจไม่กว้างเท่าที่ควร เพราะผู้เรียนมักมีมุมมองคล้ายกัน
2. แม้แก้ปัญหาและสถานการณ์จะใกล้เคียงกับความเป็นจริง แต่ก็ไม่ได้เกิดขึ้นจริง ๆ กับผู้เรียน ความคิดในการแก้ปัญหาจึงมักเป็นไปตามเหตุผลที่ถูกที่ควร ซึ่งอาจไม่ตรงกับการปฏิบัติจริงได้

วิธีสอนโดยใช้เกม (Game)

วิธีสอนโดยใช้เกม หรือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกา และนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้เกม เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างสนุกสนานและทำ
 ทายความสามารถ โดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเอง ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาส
 ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน

1. มีผู้สอนและผู้เรียน
2. มีเกม และกติกาการเล่น
3. มีการเล่นเกมตามกติกา
4. มีการอภิปรายเกี่ยวกับผลการเล่น วิธีการเล่น และพฤติกรรมการเล่นของผู้เล่น
 หลังการเล่น
5. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นตอนของการสอน

1. ผู้สอนนำเสนอเกม ชี้แจงวิธีการเล่น และกติกาการเล่น
2. ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกา
3. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับผลการเล่นและวิธีการหรือพฤติกรรมการเล่น
 ของผู้เรียน
4. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อดี

1. เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง ผู้เรียนได้รับความสนุกสนาน และเกิดการเรียนรู้จากการเล่น
2. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการเห็นประจักษ์แจ้งด้วยตนเอง ทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายและอยู่คงทน
3. เป็นวิธีสอนที่ผู้สอนไม่เหนื่อยแรงมากขณะสอนและผู้เรียนชอบ

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลามาก
2. เป็นวิธีสอนที่มีค่าใช้จ่าย เนื่องจากเกมบางเกมต้องซื้อหามาโดยเฉพาะเกมจำลองสถานการณ์บางเกมมีราคาสูงมาก เนื่องจากการเล่นเกมส่วนใหญ่ ผู้เรียนทุกคนต้องมีวัสดุอุปกรณ์ในการเล่นเฉพาะตน
3. เป็นวิธีสอนที่ขึ้นกับความสามารถของผู้สอน ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างเกมจึงจะสามารถสร้างได้
4. เป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยการเตรียมการมาก เกมเพื่อการฝึกทักษะแม้จะไม่ยุ่งยากซับซ้อนนัก แต่ผู้สอนจำเป็นต้องจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการเล่นให้กับผู้เรียนจำนวนมาก เกมการศึกษาและเกมจำลองสถานการณ์ ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาและทดลองจนเข้าใจ ซึ่งต้องอาศัยเวลามาก โดยเฉพาะเกมที่มีความซับซ้อนมาก และผู้เล่นจำนวนมากยังต้องใช้เวลามากขึ้น
5. เป็นวิธีสอนที่ผู้สอนต้องมีทักษะในการนำการอภิปรายที่มีประสิทธิภาพ จึงจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนประมวลและสรุปการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation)

วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูลและกติกากการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง

วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงและเกิดความเข้าใจในสถานการณ์หรือเรื่องที่มีตัวแปรจำนวนมากที่มีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน

1. มีผู้สอนและผู้เรียน
2. มีสถานการณ์ ข้อมูล บทบาทและกติกา ที่สะท้อนความเป็นจริง
3. ผู้เล่นในสถานการณ์มีปฏิสัมพันธ์กันหรือมีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ ในสถานการณ์นั้น
4. ผู้เล่นหรือผู้สวมบทบาทมีการใช้ข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ
5. การตัดสินใจส่งผลต่อผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง
6. มีการอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ ข้อมูล และกติกาของสถานการณ์ วิธีการเล่น พฤติกรรมการเล่น และผลการเล่นเพื่อการเรียนรู้

7. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นตอนของการสอน

1. ผู้สอนเตรียมสถานการณ์จำลอง
2. ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์จำลอง บทบาท ข้อมูลและกติกาการเล่น
3. ผู้เรียน เลือกบทบาทที่จะเล่น หรือผู้สอนกำหนดบทบาทให้ผู้เรียน
4. ผู้เรียนเล่นตามกติกาที่กำหนด
5. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ ข้อมูล และกติกาของสถานการณ์ วิธีการเล่น พฤติกรรมการเล่น และผลการเล่น
6. ผู้สอนและผู้เรียนสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากการเล่น
7. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อดี

1. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่มีความสัมพันธ์ซับซ้อนได้อย่างเข้าใจ เกิดความเข้าใจ เนื่องจากได้มีประสบการณ์ที่เห็นประจักษ์ชัดด้วยตนเอง
2. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูงมาก ผู้เรียนได้เรียนอย่างสนุกสนาน การเรียนรู้มีความหมายต่อตัวผู้เรียน
3. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ จำนวนมาก เช่น กระบวนการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น กระบวนการสื่อสาร กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการคิด เป็นต้น

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีสอนที่ต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง เพราะต้องมีวัสดุ อุปกรณ์ และข้อมูลสำหรับผู้เล่นทุกคน และสถานการณ์จำลองบางเรื่องมีราคาแพง
2. เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลามาก เพราะต้องใช้เวลาแก่ผู้เล่นในการเล่นและการอภิปราย
3. เป็นวิธีสอนที่ต้องใช้เวลาในการเตรียมการมาก ผู้สอนต้องศึกษารายละเอียดและลองเล่นเอง
4. เป็นวิธีสอนที่ต้องพึ่งสถานการณ์จำลอง ถ้าไม่มีผู้สอนต้องสร้างขึ้นเอง ถ้าไม่มีความรู้หรือเข้าใจในการสร้างสถานการณ์ก็จะไม่สามารถสร้างได้
5. ยากสำหรับผู้สอนในการนำการอภิปรายไปสู่การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center)

วิธีสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ คือ กระบวนการในการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง จากศูนย์การเรียนรู้ หรือมุมความรู้ ซึ่งผู้สอนได้จัดเตรียมเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่ใช้สื่อการสอนหลาย ๆ อย่าง ประสมกันเอาไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ปกติศูนย์การเรียนรู้จะมีหลายศูนย์ แต่ละศูนย์จะมีเนื้อหาและสาระเบ็ดเสร็จในตัวเอง ผู้เรียนจะหมุนเวียนกันเข้าศูนย์ต่าง ๆ จนครบทุกศูนย์ โดยมีศูนย์สำรองไว้สำหรับผู้เรียนที่เรียนรู้ได้เร็วและทำกิจกรรมเสร็จก่อนคนอื่น ๆ ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้จัดเตรียมศูนย์การเรียนรู้ ให้คำแนะนำ ช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน

1. มีผู้สอนและผู้เรียน
2. มีชุดการเรียนรู้การสอน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระ บัตรคำสั่งในการทำกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และสื่อที่จำเป็นสำหรับทำกิจกรรม รวมทั้งแบบวัดและประเมินผลการเรียนรู้
3. มีศูนย์การเรียนรู้ หรือมุมความรู้หรือสถานที่สำหรับกลุ่มผู้เรียนในการศึกษาและทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในบัตรคำสั่ง
4. ผู้เรียนศึกษาและทำกิจกรรมตามศูนย์ต่าง ๆ ร่วมกันเป็นกลุ่ม หรือเป็นรายบุคคล จนครบทุกศูนย์หรือครบทุกเนื้อหา
5. ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในศูนย์

ขั้นตอนของการสอน

1. ผู้สอนจัดเตรียมชุดการเรียนรู้การสอนและจัดศูนย์การเรียนรู้
2. ผู้สอนให้คำชี้แจงและคำแนะนำแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้
3. ผู้เรียนทำแบบสอบก่อนเรียน
4. ผู้เรียนศึกษาและทำกิจกรรมตามบัตรคำสั่งในศูนย์ต่าง ๆ ร่วมกันเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล จนครบทุกศูนย์หรือครบทุกเนื้อหา
5. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อดี

1. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
2. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้
3. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนทราบผลการเรียนรู้ทันทีที่เรียนจบ
4. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มย่อยได้

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีสอนที่ผู้สอนต้องใช้เวลาในการเตรียมการมาก กล่าวคือ ต้องจัดเตรียมชุดการเรียนการสอน จัดวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ให้พร้อมก่อนสอน
2. เป็นวิธีสอนที่ต้องใช้สื่อ และวัสดุต่าง ๆ จำนวนมาก ใช้งบประมาณมาก

วิธีสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction)

วิธีสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเอง ซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากบทเรียนปกติ กล่าวคือ เป็นบทเรียนที่นำเนื้อหาสาระที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแตกเป็นหน่วยย่อย (small steps) เพื่อให้ง่ายแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ และนำเสนอแก่ผู้เรียนในลักษณะที่ให้ผู้เรียนสามารถตอบสนองสิ่งที่เรียน และตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้ทันที (immediately feedback) ว่าผิดหรือถูก ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้มากน้อยตามความสามารถ และสามารถตรวจสอบผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพราะบทเรียนจะมีแบบสอบทั้งแบบสอบก่อนเรียน (pre-test) และแบบสอบหลังเรียน (post-test) ไว้ให้พร้อม

วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรมเป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนรายบุคคลได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ ความต้องการและความสนใจของตน

องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน

1. มีผู้สอนและผู้เรียน
2. มีบทเรียนแบบโปรแกรมในเรื่องที่ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
3. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากบทเรียนแบบโปรแกรม

ขั้นตอนของการสอน

1. ผู้สอนศึกษาปัญหา ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
2. ผู้สอนเลือก แสวงหา สร้างบทเรียนแบบ โปรแกรมในเรื่องที่ตรงกับปัญหา ความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียน
3. ผู้สอนแนะนำการใช้บทเรียนแบบโปรแกรมให้ผู้เรียนเข้าใจ
4. ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาบทเรียนแบบโปรแกรมด้วยตนเอง
5. ผู้สอนทดสอบการเรียนรู้ของตนด้วยตนเอง หรือมารับการทดสอบจากผู้สอน

ข้อดี

1. เป็นวิธีสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง
2. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคลสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถของตน เป็นการตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. เป็นวิธีสอนที่ช่วยลดภาระครูและช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีสอนที่พึ่งบทเรียนแบบ โปรแกรม หากไม่มีบทเรียน หรือบทเรียนไม่มีคุณภาพดีพอ ก็ย่อมส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. การสร้างบทเรียนให้มีคุณภาพที่ดี เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาและมีความยุ่งยากในการจัดทำ ผู้สร้างจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างบทเรียน
3. บทเรียนแบบ โปรแกรมที่ดียังมีปริมาณน้อย บทเรียนแบบ โปรแกรมที่มีคุณภาพไม่ดีพอ จะไม่น่าสนใจและไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายได้

จาก 14 วิธีสอนที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า ผู้สอนควรศึกษาให้เข้าใจถึงลักษณะเด่นหรือแก่นสำคัญของวิธีสอนแต่ละวิธี เพื่อช่วยให้สามารถใช้วิธีแต่ละวิธีได้อย่างเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของวิธีนั้น หากผู้สอนนำวิธีสอนดังกล่าวไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมแล้ว จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการสอนได้ตามต้องการ โดยปกติแล้วการสอนทั่วไปมักจะใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีร่วมกัน เนื่องจากวิธีการใด วิธีการหนึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะอย่างเท่านั้น ไม่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ได้อย่างครอบคลุม ดังนั้น การที่ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีสอนที่หลากหลาย นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายกับการเรียนรู้ที่ต้องจำเจด้วยวิธีการที่จำกัด การใช้วิธีสอนที่หลากหลายจะช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนแล้วยังสามารถช่วยให้บทเรียนมีความน่าสนใจ จึงให้ผู้เรียนให้สนใจเรียนรู้เพิ่มขึ้นได้อีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กนิษฐา วิทยุทธิ (2550: 91) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลงานวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีความเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน และด้านการวัดและประเมินผลมี

ความเหมาะสมมาก ส่วนในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมปานกลาง

สุทัศนัยน์ ขอมธิดา (2552: 105-109) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ผลการวิจัย ด้านหลักสูตร พบว่า ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยรวมนักศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในคู่มือระเบียบการเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียน มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษา รวมไปถึงวิทยาลัยมีการให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตรที่เปิดสอน เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชาที่เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ด้านอาจารย์ผู้สอน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สอนในแต่ละรายวิชามีความรู้ ความสามารถในวิชาที่สอน รวมถึงอาจารย์ผู้สอนมีทักษะความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลายและน่าสนใจ โดยมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญ วิทยากรภายนอกมาถ่ายทอดความรู้เพิ่มเติม ด้านนักศึกษาพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับสมัครนักศึกษาใหม่ชัดเจน ส่วนการคัดเลือกนักศึกษาเป็นไปตามระบบตามประกาศของวิทยาลัยฯ นักศึกษาได้รับการส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมส่วนรวม รวมถึงความมีระเบียบวินัย ด้านการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์มีการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลในการเรียนในแต่ละรายวิชาอย่างชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา มีความยุติธรรม ผู้สอนมีการสำรวจความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม ด้านปัจจัยเกื้อหนุนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยมีอาคารเรียนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา มีการจัดสถานที่พักผ่อน บรรยากาศในห้องเรียน เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนมีความทันสมัย

เนติธร รัชสมัยศีล (2553: 95-100) จากการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อการเรียนการสอนวิชา มศว 145 สุขภาวะและวิถีชีวิตเชิงสร้างสรรค์ ในปีการศึกษา 2552 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนด้านจุดมุ่งหมาย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดย

นิตินิตมีความเห็นว่าวิชา มศว 145 สุขภาวะและวิถีชีวิตเชิงสร้างสรรค์ ทำให้นิตินิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมทางกาย และกิจกรรมในเวลาว่างมากขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนิตินิตได้เป็นอย่างดี ด้านเนื้อหาหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก โดยนิตินิตมีความเห็นว่าเนื้อหาในหลักสูตรมีความเหมาะสม มีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาและการเสริมสร้างสุขภาพของนิตินิต สามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ด้านวิธีการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยนิตินิตมีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีการให้นิตินิตร่วมระดมสมองทำกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการทำงานเป็นหมู่คณะ นิตินิตมีความพึงพอใจกับวิธีการสอนและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้เพราะนิตินิตมีความเห็นว่าสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมต่อการใช้ในการเรียนการสอน มีความเพียงพอกับจำนวนนิตินิต ด้านผู้สอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิตินิตมีความรู้สึกประทับใจต่อผู้สอน ผู้สอนใช้ภาษาที่สุภาพและเหมาะสม มีบุคลิกภาพดี วางตัวดี และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนมากที่สุด ด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวัดและประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎีมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เมื่อผู้เรียนสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ผู้สอนเปิดโอกาสให้นิตินิตสอบแก้ตัวได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้สอนมีความชัดเจนในการให้คะแนน มีความยุติธรรมและมีเมตตา ให้โอกาสในการสอบแก้ตัวใหม่ได้

ราชศักดิ์ เอกพิชิตมาร (2552:85-87) ได้ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาของนักเรียนเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่มีความสำคัญมากที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยการที่เด็กนักเรียนเรียนร่วมได้เข้าร่วมกิจกรรมพลศึกษา รวมทั้งได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเด็กปกติ ทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของวิชาพลศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีดังนี้ ด้านจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่า วิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่มีความสำคัญและประโยชน์ ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้สอนมีวิธีการสอนให้ผู้เรียนได้เข้าใจโดยการอธิบายและสาธิต รวมไปถึงการใช้สื่อต่าง ๆ และกิจกรรมการฝึกที่น่าสนใจ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกับเด็กปกติผู้อื่น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความท้าทายและทำให้มีการพัฒนาการด้านต่าง ๆ อีกด้วย ด้านครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนนักเรียนเรียนร่วม มีความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อผู้เรียน มีความรับผิดชอบและตั้งใจในการสอน ปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมให้ผู้เรียน ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนเรียนร่วมมีความต้องการด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่ที่แตกต่างจากนักเรียนปกติ จึงจำเป็นต้องจัดเตรียมวิธีสอน รวมไปถึงสื่อ อุปกรณ์และสถานที่ที่เหมาะสมกับความต้องการตามศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน รวมไปถึงความปลอดภัยของผู้เรียนอีกด้วย ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าวิชาพลศึกษามีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน มีการใช้แบบทดสอบที่เหมาะสม ซึ่งช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนให้ความสนใจมากขึ้น

ชีวภัทร ธรรมเกสร (2552: 106-107) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอน ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยรวมในแต่ละด้านมีความเหมาะสมในระดับมาก ดังนี้ ด้านหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยมีการปรับเนื้อหาวิชาเพื่อให้มีความทันสมัย เปิดหลักสูตรเพิ่มมากขึ้น มีความหลากหลายเพื่อให้สัมพันธ์กับสภาพสังคมปัจจุบัน สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไป และให้ความสำคัญกับการฝึกภาคปฏิบัติ การฝึกฝนทักษะทางวิชาชีพ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การวิจัยและภาษาต่างประเทศ ด้านอาจารย์ผู้สอน มีความเหมาะสมในระดับมาก อาจเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในรายวิชาที่สอน สามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างถูกต้องชัดเจน ใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและแนะนำแหล่งความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพให้แก่นักศึกษาได้เป็นอย่างดี มีขั้นตอนการคัดเลือกอาจารย์ผู้สอน โดยพิจารณาจากคุณสมบัติด้านวิทยุและคุณวุฒิ คือ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการสอนและการวิจัย มีความรู้และประสบการณ์ความชำนาญพิเศษเฉพาะด้านตรงตามที่ต้องการ มีผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ไม่มีประวัติค้างพร้อยในด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านกระบวนการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกคิดอย่างเป็นระบบ และสร้างสรรค์ สอดคล้องกับความหลากหลายและธรรมชาติของแต่ละเนื้อหาวิชาโดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เสนอแนวความคิดหรือโครงการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน ด้านการ

วัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก มหาวิทยาลัยมีวิธีการวัดผลและประเมินผลในแต่ละรายวิชาอย่างเหมาะสมและเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลก็มีหลากหลายรูปแบบเหมาะสมตามลักษณะรายวิชา มีการวัดผลและประเมินผลอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกรวดเร็ว นักเรียนสามารถตรวจสอบผลการเรียนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ด้านปัจจัยเกื้อหนุน มีความเหมาะสมในระดับมาก อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับปัจจัยเกื้อหนุนซึ่งเป็นปัจจัยที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมโดยรวม อาคารสถานที่ ห้องเรียน อุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตำนักหอสมุด และสารนิเทศที่พร้อมให้บริการเพื่อสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าและวิจัยในทุกรูปแบบ

กฤษณา บุตน์ (2552: 109) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 ของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่ควรเป็นและสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ ในด้านการเตรียมการสอน ด้านดำเนินการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนปัญหาในการจัดการเรียนการสอน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับต่ำ หรือมีปัญหาน้อยมากทั้ง 3 ด้าน ด้านการเตรียมการสอน ปัญหาที่พบคือ การกำหนดระยะเวลาในการสอน ให้มีความเหมาะสมเพื่อให้นักเรียนได้เกิดทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การจัดเตรียมแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมในโรงเรียน การมีความพร้อมในเนื้อหาธุรกิจ ด้านการดำเนินการสอน ปัญหาที่พบคือ การใช้สื่ออุปกรณ์ในการส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน การสร้างบรรยากาศในการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย การใช้สื่ออุปกรณ์ขณะสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ปัญหาที่พบคือ การวิเคราะห์ความพร้อมของนักเรียนแต่ละคนเพื่อนำมาปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้เหมาะสม การเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้อง ชุมชนในท้องถิ่นหรือสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

ลิตา รัตนพันธ์ (2551: 108-109) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการค้าปลีก ในความร่วมมือของวิทยาลัยเทคนิคสุโขทัยและบริษัทเดอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด (สาขางามวงศ์วาน) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการค้าปลีก ในความร่วมมือของวิทยาลัยเทคนิคสุโขทัยและบริษัทเดอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด (สาขางามวงศ์วาน) มีปัญหาระดับน้อยในทุก

ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ ด้านคุณลักษณะของนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การติดตามผล การประชาสัมพันธ์และการประสานงาน เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรอาจารย์ผู้สอนและผู้สำเร็จการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานประกอบการไม่มีปัญหา สำหรับด้านคุณลักษณะของนักเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การติดตามผล การประชาสัมพันธ์ และการประสานงาน อาจารย์ผู้สอน, ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานประกอบการมีปัญหาในระดับน้อย ขณะที่ผู้สำเร็จการศึกษาไม่มีปัญหา

ภัทร์พิชชา ปิ่นน้อย (2551: 89) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 ของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการจัดเตรียมเนื้อหาสาระในหลักสูตรให้มีความยากง่ายเหมาะสมกับสภาพผู้เรียน การจัดเตรียมเนื้อหาวิชางานธุรกิจเน้นการประยุกต์ความรู้สู่การปฏิบัติและการจัดเตรียมการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่ครอบคลุมคุณลักษณะด้านทักษะพิสัย ด้านการดำเนินการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข การจัดให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกันในการทำงานกลุ่ม และการใช้กระบวนการกลุ่ม และใช้หลักประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกันของผู้เรียน ด้านการวัดผลและประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลประเภทแบบสอบถาม การจัดการประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และนำผลการวัดและการประเมินมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงผู้เรียน ปัญหาการจัดการเรียนการสอน งานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านการได้รับมอบหมายภารกิจอื่นนอกเหนือจากการสอน ทักษะในการจัดทำแผนการเรียนรู้ และการส่งเสริมการให้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านดำเนินการสอน ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านเครื่องคอมพิวเตอร์มีจำนวนเพียงพอต่อผู้เรียน ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับมาก และด้านการวัดและประเมินผล ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การวัดประเมินผล ความสามารถในการสร้างเครื่องมือการวัดผลประเภทแบบสอบถาม ความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์

การวัดผลตามสภาพจริง และความรู้ในการสร้างเครื่องมือทดสอบที่มีคุณภาพ ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ปราณี ทรัพย์มี (2551: 69-71) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาช่างอุตสาหกรรมตามทัศนะของนักเรียนและครู วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชราม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาช่างอุตสาหกรรม ตามทัศนะของนักเรียน เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านอุปกรณ์และสื่อการเรียน ด้านหลักสูตรและด้านการประเมินผล ส่วนด้านผู้เรียนและด้านผู้สอนนักเรียนมีปัญหาการเรียนอยู่ในระดับน้อย รายข้อที่พบปัญหาในระดับมาก สามลำดับแรก ดังนี้ ด้านหลักสูตรคือ เนื้อหารายวิชาแต่ละภาคเรียนไม่มีความต่อเนื่องกัน รายวิชาที่เปิดสอนสนองความต้องการของนักเรียนไม่ครบถ้วน และเนื้อหาภาคปฏิบัติมีน้อยเกินไป ด้านผู้เรียน คือ นักเรียนไม่สามารถค้นคว้าความรู้หาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตได้ นักเรียนไม่ให้ความสำคัญในการเข้าชั้นเรียน และนักเรียนไม่สามารถใช้เครื่องมือช่างได้ถูกต้อง ด้านผู้สอน คือ ครูสอนใช้วิธีบรรยายอย่างเดียวทำให้ง่วงนอน ครูบรรยายเนื้อหาเร็วเกินไปทำให้นักเรียนตามไม่ทัน และครูขาดการกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์เนื้อหาวิชาในขณะสอน ด้านอุปกรณ์และสื่อการเรียน คือ คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการศึกษาค้นคว้ามีไม่เพียงพอ น้ำดื่มตามจุดต่าง ๆ มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และอุปกรณ์สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนเก่าไม่ทันสมัย ด้านประเมินผล คือ ครูแจ้งให้นักเรียนทราบผลการประเมินแต่ละครั้งล่าช้า ข้อสอบที่ใช้ในการวัดผลประเมินผลแต่ละครั้งยากเกินไปและครูมีเกณฑ์การวัดประเมินผลไม่แน่นอน ส่วนตามทัศนะครู ปรากฏว่า ครูมีปัญหาการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบปัญหาในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านผู้เรียนครูมีปัญหาการเรียนอยู่ในระดับมาก คือ นักเรียนไม่ใช้เวลาว่างศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด บางครั้งนักเรียนลอกการบ้านเพื่อน และนักเรียนไม่ใช้เวลาในการทบทวนบทเรียน ด้านผู้สอน ครูมีภาระงานอื่นมาก ทำให้มีเวลาในการเตรียมการสอนน้อยลง ด้านอุปกรณ์และสื่อการเรียน คือ สื่อการเรียนการสอนที่ใช้มักชำรุดบ่อย ไม่เหมาะสมกับการนำมาใช้ เอกสาร ตำราช่างในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ และอุปกรณ์สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนเก่าไม่ทันสมัย ส่วนด้านหลักสูตรและด้านการประเมินผล ไม่พบรายข้อที่อยู่ในระดับมาก

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของนักเรียนระดับชั้น ปวช.1 สาขาวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี โดยศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล และศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับประชากร กลุ่มตัวอย่างและวิธีดำเนินการศึกษา มีดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมี 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 คือนักเรียนชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยกรรม ที่ผ่านการเรียนวิชาธุรกิจทั่วไปในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 มีจำนวน 6 ห้องเรียน รวม 180 คน ศึกษาโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป และประชากรกลุ่มที่ 2 ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาธุรกิจทั่วไป จำนวน 2 คน ศึกษาโดยใช้แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มนักเรียน 6 ห้อง ๆ ละ 4 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละห้องเรียน ดังต่อไปนี้

1. จับฉลากรายชื่อนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับเกรด 4, 3.5, 3 และ 2.5 จำนวน 4 คน ในแต่ละห้องเรียน แล้วคัดเลือกผู้ที่มีผลคะแนนอยู่ในระดับต่ำสุดจำนวน 2 คน

2. จับฉลากรายชื่อนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับเกรด 2, 1.5, 1 และ 0 จำนวน 4 คน ในแต่ละห้องเรียน แล้วคัดเลือกผู้ที่มีผลคะแนนอยู่ในระดับต่ำสุดจำนวน 2 คน
 3. นักเรียนยินดีให้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์และบันทึกเสียงการสัมภาษณ์
 4. ผู้วิจัยพิจารณานักเรียนคนดังกล่าวว่าจะให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและชัดเจน รวมทั้งแสดงเหตุผลในการสนทนาแก่ผู้วิจัยได้
 5. เมื่อได้ครบตามจำนวน 6 ห้อง ๆ ละ 4 คน รวมเป็น 24 คน ตามที่ต้องการแล้วจึงสิ้นสุดการแสวงหากลุ่มตัวอย่างในส่วนของนักเรียน
- กลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คนนี้ ศึกษาโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยศึกษาหลักสูตร ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาธุรกิจทั่วไป ระดับชั้น ปวช.1 และนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ในการสร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป โดยศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสอบถาม
 2. ออกแบบสอบถาม
 3. ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักเพื่อปรับแก้เครื่องมือ
 4. นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบและปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
 5. นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน
 6. ปรับแก้เครื่องมือภายหลังการทดลองใช้
- แบบสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) สำหรับครูผู้สอนจำนวน 2 คน ซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไปใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล
2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) สำหรับกลุ่มนักเรียนซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือประกอบด้วย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง
2. ออกแบบแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง
3. พิจารณาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักเพื่อปรับแก้เครื่องมือ
4. นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบและปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
5. นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน และครูผู้สอนที่เคยผ่านการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป จำนวน 1 คน
6. ปรับแก้เครื่องมือภายหลังการทดลองใช้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงหัวหน้าสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย
2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามกับนักเรียนที่เป็นประชากร และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด มาตรวจความสมบูรณ์ของคำตอบ เพื่อเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล
4. ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และรวบรวมผลการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบถามถูกต้อง ลงรหัสหมายเลขในแบบสอบถามทุกฉบับ และนำมาลงรหัสในแบบถ່ายรหัส จากนั้นจะนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย เพศ อายุ และสาขางาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน (σ) โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ Likert (สุวิมล ติรกานัน, 2553: 130) ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ระดับค่าเต็มเฉลี่ย เพื่อใช้เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่คำนวณได้ในแต่ละรายการ โดยกำหนดให้มีจำนวนชั้นเท่ากับ 5 ชั้น ใช้การจัดช่วงระดับคะแนนโดยวิธีดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

ตารางที่ 1 เกณฑ์ระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไปจำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ย

ระดับคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น
1.00 ถึง 1.80	น้อยที่สุด
1.81 ถึง 2.60	น้อย
2.61 ถึง 3.40	ปานกลาง
3.41 ถึง 4.20	มาก
4.21 ถึง 5.00	มากที่สุด

3. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา จัดเรียงเนื้อหา และสรุปความที่ได้จากการวิเคราะห์แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียงเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไปสำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำไปสอบถามกับกลุ่มประชากร จำนวน 180 คน และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง นำไปใช้กับครูผู้สอน จำนวน 2 คน และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จาก 6 ห้องเรียน จำนวน 24 คน หลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น ดังนี้

1. แบบสอบถามสำหรับนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(N=180)

ข้อที่	รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	เพศ		
	- ชาย	10	5.6
	- หญิง	170	94.4
2	สาขางาน		
	- การขายและการตลาด	22	12.2
	- คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	93	51.7
	- การบัญชี	65	36.1
3	เกรดวิชาธุรกิจทั่วไปของนักเรียนในภาคเรียนที่ 1/2553		
	- เกรด 4	12	6.7
	- เกรด 3.5	19	10.6
	- เกรด 3	41	22.8
	- เกรด 2.5	53	29.4
	- เกรด 2	33	18.3
	- เกรด 1.5	14	7.8
	- เกรด 1	4	2.2
	- เกรด 0	4	2.2

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นหญิงจำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 94.4 เป็นชายจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ส่วนมากเป็นนักเรียนสาขา คอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมาเป็นนักเรียนสาขาบัญชี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 โดยมีผลการเรียนวิชาธุรกิจทั่วไปเกรด 2.5 มากที่สุด จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 รองลงมาเกรด 3 จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป

จากศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป พอสรุปผลได้ ดังนี้ (1) ด้านหลักสูตร โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.94$) (2) ด้านผู้สอน โดยเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.91$) (3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.92$) (4) ด้านสื่อการเรียนการสอนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.56$) และ (5) ด้านการวัดและประเมินผล โดยเฉลี่ยโดยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.06$) ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนด้านหลักสูตรของวิชาธุรกิจทั่วไป

(N=180)				
ข้อที่	ประเด็นคำถาม	μ	σ	ระดับ
1	นักเรียนได้ความรู้จากการเรียนวิชาธุรกิจทั่วไป	3.97	0.58	มาก
2	จำนวนคาบเรียนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	4.05	0.63	มาก
3	มีการสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.79	0.80	มาก
4	มีเนื้อหาส่งเสริมการพัฒนาด้านจริยธรรมทางธุรกิจ	3.79	0.77	มาก
5	เนื้อหาวิชาธุรกิจทั่วไปมีความทันสมัย	3.95	0.75	มาก
6	เมื่อเรียนแล้วเกิดความเข้าใจลักษณะของธุรกิจรูปแบบต่าง ๆ	3.81	0.73	มาก
7	วิชาธุรกิจทั่วไปช่วยให้นักเรียนเลือกประกอบอาชีพตามความถนัดของตนเองได้	3.96	0.76	มาก
8	วิชาธุรกิจทั่วไปมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.18	0.79	มาก
เฉลี่ยรวม $\mu = 3.94$ (ระดับมาก)				

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรของวิชาธุรกิจทั่วไป โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ “วิชาธุรกิจทั่วไปมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน” ($\mu = 4.18$) สำหรับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดมี 2 ข้อ ได้แก่ “มีการสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “มีเนื้อหาส่งเสริมการพัฒนาด้านจริยธรรมทางธุรกิจ” ($\mu = 3.79$)

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของนักเรียนด้านผู้สอนของวิชาธุรกิจทั่วไป

(N=180)

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	μ	σ	ระดับ
1	ผู้สอนมีความรู้เพียงพอกับการสอน	4.19	0.64	มาก
2	ผู้สอนตอบข้อซักถามได้อย่างถูกต้องชัดเจน	3.96	0.71	มาก
3	ผู้สอนให้ความสำคัญกับนักเรียนเท่าเทียมกัน	3.93	0.82	มาก
4	ผู้สอนใช้กิริยาจาเหมาะสมกับนักเรียน	3.77	0.97	มาก
5	ผู้สอนมีเวลาให้คำปรึกษานอกเวลาเรียน	3.48	0.83	มาก
6	ผู้สอนมีความตรงต่อเวลา	4.08	0.78	มาก
7	ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์	3.91	0.88	มาก
8	ผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.90	0.76	มาก
9	ผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์	3.94	0.76	มาก
10	ผู้สอนเอาใจใส่ช่วยเหลือนักเรียน	3.77	0.81	มาก
11	ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน	4.01	0.89	มาก
12	ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น	4.04	0.81	มาก
เฉลี่ยรวม $\mu = 3.91$ (ระดับมาก)				

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้สอนของวิชาธุรกิจทั่วไป โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ “ผู้สอนมีความรู้เพียงพอกับการสอน” ($\mu = 4.19$) และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ “ผู้สอนมีเวลาให้คำปรึกษาอกเวลาเรียน” ($\mu = 3.48$)

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของนักเรียนด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของวิชาธุรกิจทั่วไป

(N=180)

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	μ	σ	ระดับ
1	มีการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองกับนักเรียน	3.96	0.76	มาก
2	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละบทเรียน	3.99	0.71	มาก
3	มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถของตนเองในกิจกรรมการเรียนการสอน	3.78	0.78	มาก
4	มีการยกตัวอย่างเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันมาประกอบการเรียนการสอน	4.17	0.75	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	μ	σ	ระดับ
5	มีการยกตัวอย่างประกอบการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้น	4.08	0.73	มาก
6	มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน	3.68	0.92	มาก
7	มีวิธีการสอนที่ช่วยทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้ง่าย	3.93	0.75	มาก
8	กิจกรรมการเรียนการสอนสนุก ไม่น่าเบื่อ	3.68	1.00	มาก
9	มีการสรุปบทเรียนเมื่อเสร็จสิ้นการสอน	4.03	0.77	มาก
10	บรรยากาศในห้องเรียนเหมาะสมต่อการเรียนรู้	3.80	0.83	มาก
11	นักเรียนได้รับประโยชน์จากการทำชิ้นงานบูรณาการวิชาชีพ	4.05	0.85	มาก

เฉลี่ยรวม $\mu = 3.92$ (ระดับมาก)

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของวิชาธุรกิจทั่วไป โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ “มีการยกตัวอย่างเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันมาประกอบการเรียนการสอน” ($\mu = 4.17$) และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด มี 2 ข้อ ได้แก่ “มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน” และ “กิจกรรมการเรียนการสอนสนุก ไม่น่าเบื่อ” ($\mu = 3.68$)

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นของนักเรียนด้านสื่อการเรียนการสอนของวิชาธุรกิจทั่วไป

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	μ	σ	ระดับ
1	เครื่องคอมพิวเตอร์มีเพียงพอต่อการใช้งาน	3.09	1.12	ปานกลาง
2	นักเรียนได้รับประโยชน์จากการใช้ห้องศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (SA)	3.54	0.97	มาก
3	ผู้สอนมีวัสดุอุปกรณ์ช่วยในการบรรยาย (เช่น ภาพ ประกอบ ตัวอย่าง ของจริง แผ่นใส PowerPoint เป็นต้น)	3.62	1.02	มาก
4	เอกสารประกอบการเรียนมีคุณภาพดี	3.80	0.77	มาก
5	วัสดุการศึกษาในห้องสมุดมีเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	3.76	0.86	มาก

เฉลี่ยรวม $\mu = 3.56$ (ระดับมาก)

จากตารางที่ 6 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนของวิชาธุรกิจทั่วไป โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ “เอกสารประกอบการเรียนมีคุณภาพดี” ($\mu = 3.80$) และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ “เครื่องคอมพิวเตอร์มีเพียงพอต่อการใช้งาน” ($\mu = 3.09$) ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของนักเรียนด้านการวัดและประเมินผลของวิชาธุรกิจทั่วไป

(N=180)				
ข้อที่	ประเด็นคำถาม	μ	σ	ระดับ
1	มีการแจ้งเกณฑ์การให้คะแนนของรายวิชา	4.12	0.69	มาก
2	มีการทดสอบย่อยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	4.31	0.68	มากที่สุด
3	มีการวัดและประเมินผลการทำงานกลุ่ม	3.86	0.77	มาก
4	มีการตรวจชิ้นงานบูรณาการของนักเรียน	4.14	0.77	มาก
5	มีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	3.81	0.74	มาก
6	แบบทดสอบที่ใช้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา	3.88	0.74	มาก
7	ครูมีความยุติธรรมในการให้คะแนน	4.04	0.79	มาก
8	มีการแจ้งผลคะแนนภายหลังการสอบ	4.29	0.70	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม $\mu = 4.06$ (ระดับมาก)				

จากตารางที่ 7 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านวัดและประเมินผลของวิชาธุรกิจทั่วไป โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ “มีการทดสอบย่อยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้” ($\mu = 4.31$) ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับมากที่สุด และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ “มีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย” ($\mu = 3.81$)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ผลจากการเก็บข้อมูลในแบบสอบถามปลายเปิด มีนักเรียน จำนวน 18 คนได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป ใน 5 ด้านพอสรุปได้ดังนี้

ด้านหลักสูตร

นักเรียนให้ข้อเสนอแนะในด้านหลักสูตรพอสรุปได้ว่า วิชาธุรกิจทั่วไปมีประโยชน์และความสำคัญ นักเรียนได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านธุรกิจ ซึ่งสามารถนำไปเชื่อมโยงกับรายวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำไปใช้เป็นแนวทางในการเลือกประกอบอาชีพตามความถนัดของตนเองได้ เห็นควรจัดให้มีจำนวนคาบเรียน และเนื้อหาวิชาเพิ่มขึ้น

ด้านผู้สอน

นักเรียนให้ข้อเสนอแนะในด้านผู้สอน พอสรุปได้ว่า ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

นักเรียนให้ข้อเสนอแนะในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พอสรุปได้ว่า ผู้สอนควรใช้วิธีการสอน/เทคนิคการสอนที่หลากหลาย มีความเหมาะสมกับเนื้อหาของแต่ละหน่วยการเรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายนอกชั้นเรียนเพิ่มขึ้น เช่น ค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุด การใช้บริการห้องศูนย์การเรียนรู้ (SA) เพื่อค้นคว้าข้อมูลทาง Internet และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น

ด้านสื่อการเรียนการสอน

นักเรียนให้ข้อเสนอแนะ ในด้านสื่อการเรียนการสอน พอสรุปได้ว่า ผู้สอนควรมีวัสดุอุปกรณ์ช่วยการบรรยาย/ใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมตามสาระการเรียนรู้ มีความทันสมัย มีการใช้สื่อการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น และควรเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องศูนย์การเรียนรู้ (SA) ให้เพียงพอต่อความต้องการ

ด้านการวัดและประเมินผล

นักเรียนให้ข้อเสนอแนะในด้านการวัดและประเมินผล พอสรุปได้ว่า เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลชิ้นงานยังไม่เหมาะสม

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป

ผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาธุรกิจทั่วไป จำนวน 2 คน พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร พบว่าเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีมากในขณะเดียวกันจำนวนคาบเรียนมีไม่เพียงพอกับเนื้อหาวิชา อีกทั้งการกำหนดคาบเรียนของแต่ละหน่วยการเรียนยังขาดความเหมาะสม เช่น หน่วยการเรียนที่มีเนื้อหามากแต่มีจำนวนคาบเรียนน้อยไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนนั้น
2. ด้านผู้สอน พบว่า จากข้อจำกัดด้านเวลาเรียน ส่งผลให้ผู้สอนไม่สามารถพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนคิดว่าเหมาะสมต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้นได้
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า เวลาเรียนไม่เพียงพอทำให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ได้ตามที่ต้องการ และผู้เรียนยังขาดการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบกับกิจกรรมการเรียนการสอนในบางเนื้อหาต้องใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบ แต่ผู้สอนยังเห็นความสำคัญของการใช้สื่อไม่มากเท่าที่ควร นอกจากนี้ ผู้เรียนยังมีความรู้และประสบการณ์ไม่เพียงพอต่อการทำชิ้นงานบูรณาการวิชาชีพ
4. ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ห้องศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (SA) ซึ่งมีจำนวน 1 ห้อง ไม่สามารถรองรับต่อความต้องการการใช้งานของนักเรียนได้เนื่องจากการกำหนดตารางในการใช้งานที่ชัดเจน นักเรียนไม่สามารถเข้าใช้บริการในเวลาที่ต้องการได้ ด้านวัสดุอุปกรณ์ในการบรรยายมีสภาพไม่เหมาะสมต่อการใช้งาน และในบางห้องเรียนไม่ได้มีการติดตั้งไว้ซึ่งทำให้ผู้สอนจะต้องจัดเตรียมไปเอง ทำให้เกิดความยุ่งยาก

5. ด้านการวัดและประเมินผล ไม่พบปัญหา

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป

ผลจากการสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 24 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไปใน 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร พบว่า เนื้อหาวิชาและจำนวนคาบเรียนมีน้อยเกินไป ไม่เพียงพอกับความ ต้องการของผู้เรียน
2. ด้านผู้สอน ไม่พบปัญหา
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ข้อจำกัดทางด้านเวลาที่มีน้อย ไม่สามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกันอย่างทั่วถึง นอกจากนั้น ผู้เรียนเสนอว่า หากมีการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการ เรียนเพิ่มขึ้น
4. ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (SA) ไม่เพียงพอต่อ การใช้งาน และเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตของศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองยังมี ข้อบกพร่อง เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์บางเครื่องไม่สามารถใช้งานได้ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ไม่สามารถใช้งานได้บ่อยครั้ง ในส่วนของการใช้วัสดุอุปกรณ์ช่วยในการบรรยายยังมีน้อย หาก ผู้สอนนำอุปกรณ์มาเองจะทำให้เสียเวลาในการติดตั้งอุปกรณ์ และวัสดุอุปกรณ์ในบางห้องมีสภาพ ไม่พร้อมต่อการใช้งาน
5. ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การมอบหมายให้ทำงานเป็นกลุ่มมีน้อยเกินไป และ การให้คะแนนสำหรับงานที่มอบหมายควรมีการระบุเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน

ข้อวิจารณ์

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไปในด้านหลักสูตร พบว่า วิชาธุรกิจทั่วไปมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.18$) และนักเรียนได้ความรู้จากการเรียนวิชาธุรกิจทั่วไปอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.97$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐา ้วยวุฒิ (2550) ซึ่งพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่เนื้อหาสาระวิชางานธุรกิจมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับการจัดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม ที่ได้กำหนดให้วิชาธุรกิจทั่วไปเป็นวิชาชีพพื้นฐานที่จำเป็นในประเภทวิชาพาณิชยกรรม และเป็นพื้นฐานความรู้สำหรับการเรียนวิชาในระดับที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไปจากครูผู้สอนพบว่า เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีมากในขณะเดียวกันจำนวนคาบเรียนมีไม่เพียงพอกับเนื้อหาวิชา และจากการศึกษาจากนักเรียนพบว่า เนื้อหาวิชาและจำนวนคาบเรียนมีน้อยเกินไป ไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไปในด้านผู้สอน พบว่า ผู้สอนมีความรู้เพียงพอกับการสอน คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.19$) รองลงมา คือ ผู้สอนมีความตรงต่อเวลา คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.08$) และผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.04$) และจากการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า ไม่มีปัญหาด้านผู้สอนวิชาธุรกิจทั่วไป อาจเป็นเพราะครูผู้สอนมีคุณสมบัติเหมาะสมกับการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป กล่าวคือ สำเร็จการศึกษาตรงตามสาขา มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ตรงกับวิชาที่ทำการสอน ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายในการกำหนดตัวผู้สอนทุกรายวิชาว่า จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ วุฒิการศึกษาตรงตามสาขา มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญในการสอนวิชานั้น ๆ ผลการศึกษาปัญหาจากครูผู้สอนพบว่า ข้อจำกัดด้านเวลาเรียนส่งผลให้ผู้สอนไม่สามารถพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนคิดว่าเหมาะสมต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้นได้ และจากการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไปจากการสัมภาษณ์นักเรียน ไม่พบปัญหาด้านผู้สอน

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า มีการยกตัวอย่างเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันมาประกอบการเรียนการสอน คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.17$) รองลงมา คือ มีการยกตัวอย่างประกอบการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้น คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.08$) และนักเรียนได้รับประโยชน์จากการทำชิ้นงาน บูรณาการวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.05$) สอดคล้องกับแนวคิดของ Gavelek และคณะ (2000) ซึ่งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการว่าสามารถช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะ และ เจตคติของผู้เรียนได้ในหลากหลายเนื้อหาวิชา ผลการศึกษาปัญหาจากครูผู้สอนพบว่า เวลาเรียนไม่เพียงพอทำให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ได้ตามที่ต้องการ และผู้เรียนยังขาดการมีส่วนร่วมกับ กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์นักเรียนที่พบว่าข้อจำกัด ทางด้านเวลาที่มีน้อย ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกันอย่างทั่วถึง

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป ในด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนและนักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ห้องศูนย์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง (SA) ซึ่งมีจำนวน 1 ห้อง ไม่สามารถรองรับต่อความต้องการการใช้งานของ นักเรียนได้เนื่องจากมีการกำหนดตารางในการใช้งานที่ชัดเจน นักเรียนไม่สามารถเข้าใช้บริการ ในเวลาที่ต้องการได้ ด้านวัสดุอุปกรณ์ในการบรรยายมีสภาพไม่เหมาะสมต่อการใช้งาน และ ในบางห้องเรียนไม่ได้มีการติดตั้งไว้ซึ่งทำให้ผู้สอนจะต้องจัดเตรียมไปเอง ทำให้เกิดความยุ่งยาก

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป ด้านวัดและประเมินผล คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.06$) ผลการศึกษาปัญหาการจัดการ เรียนการสอนจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนนั้น ไม่พบปัญหา อย่างไรก็ตาม ผลการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า การมอบหมายให้ทำงานเป็นกลุ่มมีน้อยเกินไป และการให้คะแนนสำหรับงานที่มอบหมาย ควรมีการระบุเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งการ ประเมินผลจะต้องแสดงเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนถือเป็นเครื่องมือ สำหรับใช้ประเมินผลการเรียนของผู้สอน (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2527) และผู้เรียนควรได้รับทราบ เกณฑ์ดังกล่าวด้วย

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป สำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านผู้สอน 3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านสื่อการเรียนการสอน 5) ด้านการวัดและประเมินผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2553 สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี ที่ผ่านการเรียนวิชาธุรกิจทั่วไปมาแล้ว 6 ห้องเรียน จำนวน 180 คน และครูผู้สอนวิชาธุรกิจทั่วไปจำนวน 2 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนจาก 6 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 4 คน รวมเป็น 24 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 แบบ คือ

- 1) แบบสอบถามสำหรับนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ได้แก่ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชา
ธุรกิจทั่วไป 5 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านผู้สอน 3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้าน
สื่อการเรียนการสอน 5) ด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ได้แก่ ข้อเสนอแนะ

2) แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง จำนวน 2 ชุด

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง สำหรับครูผู้สอน ประกอบด้วยประเด็นที่
เกี่ยวข้องกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้าน
ผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง สำหรับกลุ่มนักเรียน ประกอบด้วยประเด็นที่
เกี่ยวข้องกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้าน
ผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ถึงหัวหน้าสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย
2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามกับนักเรียนที่เป็นประชากรเป้าหมาย และเก็บ
รวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน 180 ฉบับ คิดเป็น
ร้อยละ 100
3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ครูผู้สอน จำนวน 2 คน และสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
จาก 6 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 4 คน รวม 24 คน และรวบรวมผลการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์เนื้อหา
จัดเรียงเนื้อหาและสรุปความ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเอาข้อมูลทั้ง 3 ตอนที่ได้ในแบบสอบถามไปวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความแปรปรวน สำหรับผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนและนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง นำไปวิเคราะห์เนื้อหา จัดเรียงเนื้อหาและสรุปความ

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป สำหรับนักเรียนนักเรียนชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 94.4 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ร้อยละ 51.7 และมีผลการเรียนวิชาธุรกิจทั่วไปเกรด 2.5 มากที่สุด ร้อยละ 29.4

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล โดยเฉลี่ยทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก

3. ผลการศึกษาค้นหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป ใน 5 ด้าน เป็นดังนี้

- 1) ด้านหลักสูตร พบว่า เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีมากในขณะเดียวกันจำนวนคาบเรียนมีไม่เพียงพอกับเนื้อหาวิชา และจากการศึกษาจากนักเรียนพบว่า เนื้อหาวิชาและจำนวนคาบเรียนมีน้อยเกินไป ไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน
- 2) ด้านผู้สอน จากการสัมภาษณ์ครูพบว่า ข้อจำกัดด้านเวลาเรียนส่งผลให้ผู้สอนไม่สามารถพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนคิดว่าเหมาะสมต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้นได้
- 3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า เวลาเรียนไม่เพียงพอทำให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ได้ตามที่ต้องการและผู้เรียนยังขาดการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4) ด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่า ห้องศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่สามารถรองรับต่อความต้องการการใช้งานของนักเรียนได้ด้านวัสดุอุปกรณ์ในการบรรยายมีสภาพไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอต่อความต้องการในการใช้งาน
- 5) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นักเรียนมีความเห็นว่าควรมีการระบุเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจนขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไปสำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี ผลการศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรปรับปรุงหลักสูตรโดยให้มีจำนวนคาบเรียนมากขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับเนื้อหาและสอดคล้องกับความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. สำหรับการดำเนินงานบูรณาการวิชาชีพ ผู้สอนควรให้ความรู้เพิ่มเติมและให้คำปรึกษาในการดำเนินงานบูรณาการวิชาชีพ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้เรียนยังมีประสบการณ์ไม่เพียงพอ
3. สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์หรือการเพิ่มห้องศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อให้รองรับต่อความต้องการในการใช้บริการของนักเรียน นอกจากนี้ ควรปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยในการบรรยาย อาทิ เครื่องเสียง ไมโครโฟน ลำโพง และสื่อโสตทัศนศึกษา ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และติดตั้งเพิ่มเติมในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการตามความจำเป็นในการใช้งาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายขอบเขตการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป ของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 2 เพื่อหาข้อสรุปร่วมกันเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป
2. ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรระดับรายวิชาธุรกิจทั่วไป และออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่นำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545

(ปรับปรุง พ.ศ.2546). กระทรวงศึกษาธิการ. (อัครา).

กฤษณา บุตนะ. 2552. สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 ของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาธุรกิจศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กนิษฐา วัฏฒ. 2550. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาธุรกิจศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฉันท ชาดุทอง. 2550. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

ชีวกัทร ชรรณเกษตร. 2552. ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ ศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทิตินา แฉมมณี. 2552. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

เนติธร รักขมีศิลป์. 2553. ความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อการเรียน การสอนวิชา มทว 145 สุขภาวะและวิถีชีวิตเชิงสร้างสรรค์ ในปีการศึกษา 2552. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- บุญชม ศรีสะอาด. 2546. การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สุวีริยา
สาส์น.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2527. หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปราณี ทรัพย์มี. 2551. ปัญหาการเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาช่างอุตสาหกรรมตาม
ทัศนะของนักเรียนและครู วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชราม. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาธุรกิจศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ชนธ. 2553. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาหลักสูตรและการสอน
ธุรกิจศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัดสำเนา).
- ภัทร์พิชชา ปิ่นน้อย. 2551. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการ
เรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 ของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษากทม. กรุงเทพมหานคร
เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาธุรกิจศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยศ ทรัพย์เย็น. 2548. เอกสารคำสอนวิชาหลักธุรกิจศึกษา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
(อัดสำเนา).
- ราชศักดิ์ เอกพิชิตมาร. 2552. ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาของนักเรียนเรียน
ร่วมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. ปีการศึกษา 2551.
ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลิตา รัตนพันธ์. 2551. ปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สาขาวิชาการค้าปลีก ในความร่วมมือของวิทยาลัยเทคนิคอุตสาหกรรมและบริษัทเดอะมอลล์กรุ๊ป
จำกัด (สาขางามวงศ์วาน). วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาธุรกิจศึกษา,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิชัย คิสสระ. 2533. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

สุทัศน์ชัยน์ ขอมธิดา. 2552. ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับ
อนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุมาลี จันทร์ชลอ. 2542. การวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด

สุวิมล ตีรกานันท์. 2553. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. 2,000 เล่ม.
พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไสว พิทขาว. 2544. หลักการสอนสำหรับการเป็นครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์
เอมพันธ์ จำกัด

Gavelek, J.R., T.E. Raphael, S.M. Biondo, and D. Wang. 2000. Integrated literacy instruction.
In M.L. Kamil, P.B. Mosenthal, P.D. Pearson, & R. Barr (Eds.), **Handbook of Reading
Research: Volume III**. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.เมธินี วงศ์วานิช รัชมกการณณ์
ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. อ. อารยา เกษมณี
ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. อ. ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง
สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ โทร. ๐๒-๕๗๙-๗๑๔๓ ภายใน ๑๘๒๕

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๐๙๐๗/๐๐๖

วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง ขอรเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.เมธินี วงศ์วานิช รัชมภากาภรณ์

ด้วย นางสาวธารินี พวงสุนทร นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไปสำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี ” ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

ดร.ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ในการทำวิจัยดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านเนื้อหา เพื่อให้มีความสอดคล้อง ความถูกต้องและสมบูรณ์ ตามขั้นตอนกระบวนการวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป ภาควิชาพิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญโดยตรง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบแบบสอบถาม เพื่อให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ แก่นิสิตแก้ไขปรับปรุงให้มีความถูกต้องและความสมบูรณ์ เพื่อการใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ดร.สุรัชย์ จิวเจริญสกุล

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ จิวเจริญสกุล)

หัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ โทร. ๐๒-๕๗๙-๗๑๔๓ ภายใน ๑๘๒๕

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๐๙๐๗/๐๐๖

วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง ขอรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์อารยา เกษมณี

ด้วย นางสาวธารินี พวงสุนทร นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไปสำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี ” ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษา ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

ดร.ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธรร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ในการทำวิจัยดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านเนื้อหา เพื่อให้มีความสอดคล้อง ความถูกต้องและสมบูรณ์ ตามขั้นตอนกระบวนการวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป ภาควิชาพิจารณา เห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญโดยตรง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบแบบสอบถาม เพื่อให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ แก่ นิสิตแก้ไขปรับปรุงให้มีความถูกต้องและความสมบูรณ์ เพื่อการใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ จิวเจริญสกุล)

หัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ โทร. ๐๒-๕๗๙-๗๑๔๓ ภายใน ๑๘๒๕

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๐๙๐๗/๐๐๖

วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง

ด้วย นางสาวธารณี พวงสุนทร นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพทั่วไปสำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี ” ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

ดร.ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ในการทำวิจัยดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านเนื้อหา เพื่อให้มีความสอดคล้อง ความถูกต้องและสมบูรณ์ ตามขั้นตอนกระบวนการวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป ภาควิชาพิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญโดยตรง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบแบบสอบถาม เพื่อให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ แก่นิสิตแก้ไขปรับปรุงให้มีความถูกต้องและความสมบูรณ์ เพื่อการใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ดร.สุรัชย์ จิวเจริญสกุล

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ จิวเจริญสกุล)

หัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๐๙/ ๐๕๕

ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ
๑๐๙๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี

ด้วย นางสาวธารินี พวงสุนทร นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไปสำหรับนักเรียนชั้นปีที่ ๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี ” ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

ดร.ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ในการทำวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัยโดยการใช่แบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน ทั้งนี้เพื่อนิสิตจักได้นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ และสังเคราะห์ สรุปและเรียบเรียงประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาในความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ จีรเจริญสกุล)

หัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร.๐๒-๕๗๙-๗๑๔๓ ต่อ ๒๖๑,๒๖๒

โทรสาร ๐๒-๕๗๙-๐๒๐๓

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไปสำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ผลการศึกษาในครั้งนี้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป จึงขอความร่วมมือจากนักเรียนในการตอบแบบสอบถามนี้ ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ และไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น

แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับข้อมูลของนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. สาขางาน การขายและการตลาด คอมพิวเตอร์ธุรกิจ การบัญชี
3. เกรดวิชาธุรกิจทั่วไปของนักเรียนในภาคเรียนที่ 1/2553

☐ เกรด 4	☐ เกรด 3.5	☐ เกรด 3	☐ เกรด 2.5
☐ เกรด 2	☐ เกรด 1.5	☐ เกรด 1	☐ เกรด 0

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านหลักสูตร						
1	นักเรียนได้ความรู้จากการเรียนวิชาธุรกิจทั่วไป					
2	จำนวนคาบเรียนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา					
3	มีการสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
4	มีเนื้อหาส่งเสริมการพัฒนาด้านจริยธรรมทางธุรกิจ					
5	เนื้อหาวิชาธุรกิจทั่วไปมีความทันสมัย					
6	เมื่อเรียนแล้วเกิดความเข้าใจลักษณะของธุรกิจรูปแบบต่าง ๆ					
7	วิชาธุรกิจทั่วไปช่วยให้นักเรียนเลือกประกอบอาชีพตามความถนัดของตนเองได้					
8	วิชาธุรกิจทั่วไปมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
ด้านผู้สอน						
9	ผู้สอนมีความรู้เพียงพอกับการสอน					
10	ผู้สอนตอบข้อซักถามได้อย่างถูกต้องชัดเจน					
11	ผู้สอนให้ความสำคัญกับนักเรียนเท่าเทียมกัน					
12	ผู้สอนใช้กิริยาจาเหมาะสมกับนักเรียน					
13	ผู้สอนมีเวลาให้คำปรึกษานอกเวลาเรียน					
14	ผู้สอนมีความตรงต่อเวลา					
15	ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์					
16	ผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					
17	ผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์					
18	ผู้สอนเอาใจใส่ช่วยเหลือนักเรียน					
19	ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน					
20	ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านผู้สอน						
21	มีการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองกับนักเรียน					
22	กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละบทเรียน					
23	มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถของตนเองในกิจกรรมการเรียนการสอน					
24	มีการยกตัวอย่างเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันมาประกอบการเรียนการสอน					
25	มีการยกตัวอย่างประกอบการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้น					
26	มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน					
27	มีวิธีการสอนที่ช่วยทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้ง่าย					
28	กิจกรรมการเรียนการสอนสนุก ไม่น่าเบื่อ					
29	มีการสรุปบทเรียนเมื่อเสร็จสิ้นการสอน					
30	บรรยากาศในห้องเรียนเหมาะสมต่อการเรียนรู้					
31	นักเรียนได้รับประโยชน์จากการทำชิ้นงานบูรณาการวิชาชีพ					
ด้านสื่อการเรียนการสอน						
32	เครื่องคอมพิวเตอร์มีเพียงพอต่อการใช้งาน					
33	นักเรียนได้รับประโยชน์จากการใช้ห้องศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (SA)					
34	ผู้สอนมีวัสดุอุปกรณ์ช่วยในการบรรยาย (เช่น ภาพประกอบ ตัวอย่าง ของจริง แผ่นใส PowerPoint เป็นต้น)					
35	เอกสารประกอบการเรียนมีคุณภาพดี					
36	วัสดุการศึกษาในห้องสมุดมีเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการวัดและประเมินผล						
37	มีการแจ้งเกณฑ์การให้คะแนนของรายวิชา					
38	มีการทดสอบย่อยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้					
39	มีการวัดและประเมินผลการทำงานกลุ่ม					
40	มีการตรวจชิ้นงานบูรณาการของนักเรียน					
41	มีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย					
42	แบบทดสอบที่ใช้ครอบคลุมเนื้อหารายวิชา					
43	ครูมีความยุติธรรมในการให้คะแนน					
44	มีการแจ้งผลคะแนนภายหลังการสอบ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไป (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

*** ขอขอบคุณที่เสียสละเวลาตอบแบบสอบถาม ***

นางสาวธารินี พวงสุนทร

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อการวิจัย (สำหรับครู)
เรื่อง “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไปสำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี”

1. ด้านหลักสูตร

จุดประสงค์รายวิชา มาตรฐานรายวิชา
 เนื้อหารายวิชา
 การกำหนดจำนวนคาบเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้
 ความรู้ที่นักเรียนได้รับจากการเรียนวิชาธุรกิจทั่วไป
 ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ด้านผู้สอน

ความรู้ความเข้าใจของผู้สอนในเนื้อหาวิชาธุรกิจทั่วไป
 การเป็นครูและการเป็นแบบอย่างที่ดี
 การถ่ายทอดความรู้
 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
 การเอาใจใส่และการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

การเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน
 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน
 การใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
 การมอบหมายชิ้นงานบูรณาการวิชาชีพ

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน

ความเพียงพอของสื่อการเรียนการสอน
 ความพร้อมของห้องศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง
 วัสดุอุปกรณ์ช่วยในการบรรยาย
 เอกสารประกอบการเรียนรู้

5. ด้านการวัดและประเมินผล

เกณฑ์การให้คะแนน
 การทดสอบความรู้
 วิธีการวัดและประเมินผล
 การวัดและประเมินผลการทำงานกลุ่ม
 การตรวจชิ้นงานบูรณาการวิชาชีพ

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อการวิจัย (สำหรับนักเรียน)
เรื่อง “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจทั่วไปสำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี”

1. ด้านหลักสูตร

จุดประสงค์รายวิชา มาตรฐานรายวิชา
 เนื้อหารายวิชา
 การกำหนดจำนวนคาบเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้
 ความรู้ที่ได้จากการเรียน
 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ด้านผู้สอน

ความรู้ของผู้สอน
 การเป็นครูและการเป็นแบบอย่างที่ดี
 การถ่ายทอดความรู้
 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
 การเอาใจใส่และการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

การเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน
 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน
 การใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
 การทำชิ้นงานบูรณาการวิชาชีพ

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน

ความเพียงพอของสื่อการเรียนการสอน
 ความพร้อมของห้องศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง
 วัสดุอุปกรณ์ช่วยในการบรรยาย
 เอกสารประกอบการเรียนรู้

5. ด้านการวัดและประเมินผล

เกณฑ์การให้คะแนน
 การทดสอบความรู้
 วิธีการวัดและประเมินผล
 การวัดและประเมินผลการทำงานกลุ่ม
 ความยุติธรรมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
 การตรวจชิ้นงานบูรณาการวิชาชีพ

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวธารินี พวงสุนทร
วัน เดือน ปี ที่เกิด	20 มีนาคม 2511
สถานที่เกิด	จังหวัดลพบุรี
ที่อยู่	เลขที่ 80/1 ถนนพระโหราธิบดี ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ประวัติการทำงาน	ครูชำนาญการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี